

A JÖVŐ EGÉSZSÉGÜGYI KOMPLEXUMA

HALLGATÓI ÖTLETBÖRZE 2014
Ingatlanfejlesztői Kerekasztal kiírásában

Conflux
2014.10.31.

Tartalomjegyzék

Bevezetés - Koncepció.....	3
Helyszín elemzése	4
Történet.....	5
Előképek.....	6
Külföldi előképek.....	6
1. New Sulaibikhat Medical Center, Kuvaitváros, Kuvait	6
2. Új Kórház, Vidovre, Dánia.....	6
3. St Jozef community health center, Amsterdam, Hollandia.....	7
4. L'Arche les Trois Fontaines, Ambleteuse, Franciaország.....	7
Itthoni előképek.....	9
1. Vadaskert Alapítvány Gyermekpszichiátria:	9
2. Országos Baleseti és Sürgősségi Intézet.....	13
3. Heim Pál Gyermekkorház Gyermek és Serdülő Pszichiátriai Osztály	14
4. Fővárosi Önkormányzat Péterfy Sándor utcai Kórház- Rendelőintézet és Baleseti Központ 14	
5. Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet	15
6. Szent János Kórház.....	16
7. Szent Imre Kórház.....	16
8. Szolnoki Hetényi Gyula kórház	16
9. Idősek Otthona, Újpest	17
10. Szent Erzsébet Otthon, Ipolytölgyes	17
11. Duna Medical Center (DMC).....	18
12. Zeneakadémia és Grassalkovich-kastély.....	18
Területrendezés.....	19
Programterv és kapcsolati rendszer(ek)	20
Egészségügyi koncepció	20
Területhasználat.....	22
Építészeti koncepció.....	23
Főépület.....	23
Addikciós központ	24
Magánklinika	25

Krónikus betegségben szenvedő gyermekek bentlakásos intézete.....	25
Speciális Nevelést Igénylő gyermekek alsó tagozatos Iskolája	26
Vadaskert Alapítvány – Gyermekpszichiátria.....	26
Felnőtt pszichiátriai intézet.....	26
Beauty Center	27
Szolgálati lakások.....	27
Tájépítészeti és kertészeti koncepció	28
Gazdasági elemzés	30
Bevezetés	30
Részlegek felbontása	30
1. Főépület	30
2. Addikciós Központ.....	31
3. Magánklinika.....	32
4. Pszichiátriai Központ.....	33
5. Beauty Center.....	33
6. Sportközpont.....	34
7. Szolgálati lakások.....	34
8. Zöldterületek.....	34
Összegzés.....	34
Környezetmérnöki elemzés.....	35
Elemzés	36
Megoldási lehetőségek	36
Összegzés	38

Bevezetés - Koncepció

Jeligül a Conflux, latin eredetű szót választottuk, melynek jelentése találkozás, kereszteződés. Ez a szó teljes egészében kifejti koncepciónkat: szeretnénk a legtágabb palettáról választani eszközeinket, azokat összehangolni és a leghasználhatóbb komplexitásában felvázolni.

Szerettünk volna, ha koncepciónkban minél több típusú betegnek tudunk megoldást nyújtani, így többfajta betegség többfajta szakterülettel találkozik, melyek közösen, egymással együttműködve próbálják meg a legmegfelelőbb gyógyítási rendszert kidolgozni minden betegre személyesen. Már a főtörekvésünk, a rehabilitáció mind mentálisan és fizikálisan is ezt a képet és víziót vetíti előre

Mindazonáltal nem csak az egészségügy terén szerettünk volna gondolkodni, hanem társadalmi tudatformálást is létrehozni, amelyben a tudatformáló jelleg lényegében a társadalmi szélsőértékek összerántása. A társadalom igen széles skálájából merítettünk, mikor a célközönséget meghatároztuk, de mégis ez a terület képes ekkora közönséget befogadni múltja, területe és a benne rejlő lehetőségek miatt. Ezen törekvések a modern gondolkodás tárgykörében születtek, így környezettudatos megközelítés érvényes rájuk: a korszerű technológia és gyógyászat szintézisre és szimbiózisra jut a természettel (biogazdálkodás, erdőgazdálkodás, biomassza).

Tehát Conflux egyrészt a társadalomban, annak rétegei között jön létre, másrészt a társadalom és a természet között. Emellett építészeti szempontból is megtalálható benne a találkozás: a modern korszak nem beszürkült, hanem kommunikálni képes építésze találkozik a történeti kultúrával és a korábbi korszakok munkáival. Együtt változatosak és gyönyörűek, sokszínűbbek és életképesebbek.

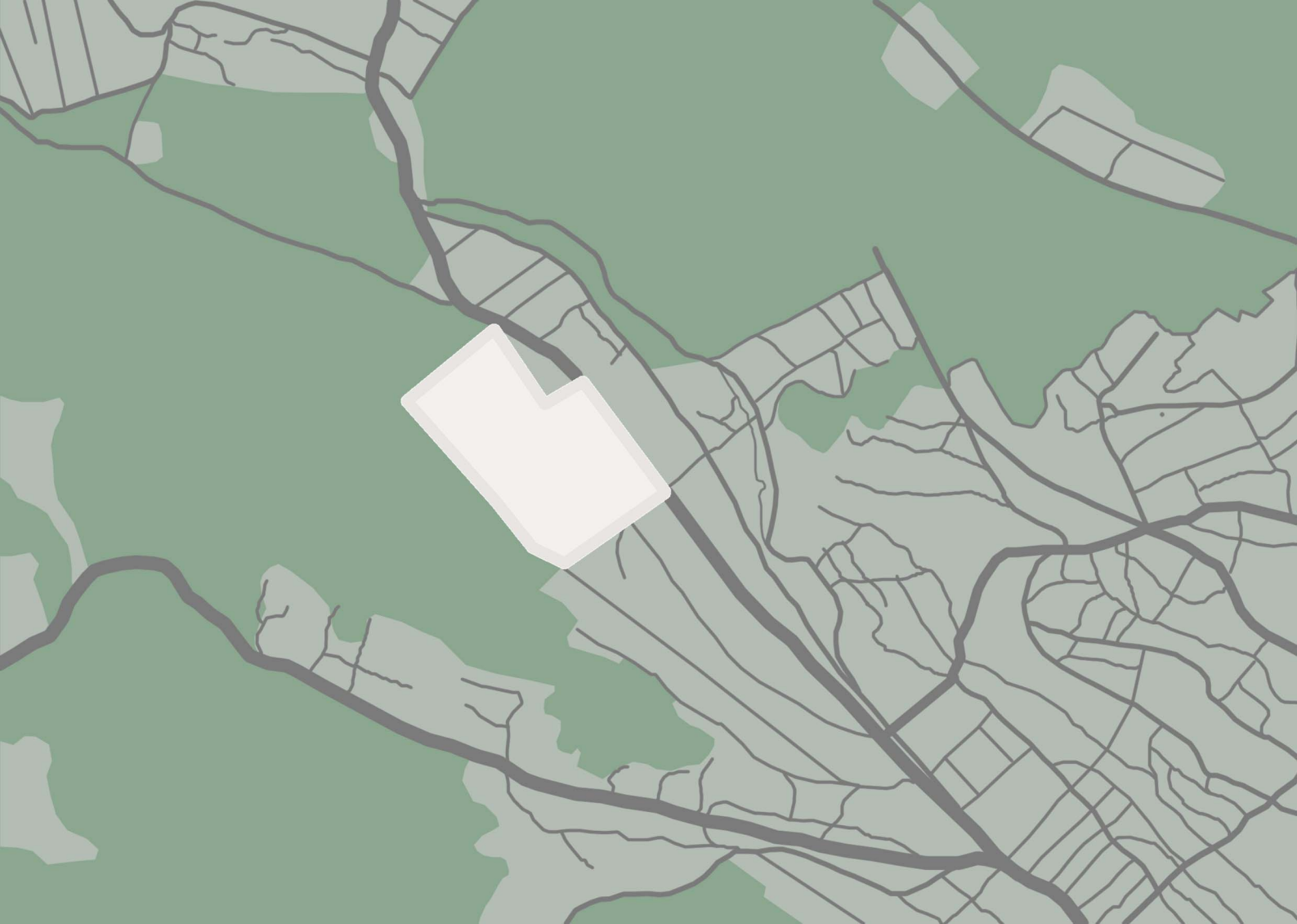
Helyszín elemzése

A tervezési helyszín Budapest észak-nyugati területén fekszik, egy mondhatni külső kerületben. Környezetében igen sok zöld felület található (Jánoshegy, Hárshegy, Petneháza) és egy patak is csörgedez arrafelé, az Ördög-patak. Mégis bár ebben a külső kerületben található, igencsak benne van a város vérkeringésében, hisz előtte fut a Hűvösvölgyi út, mely Budapest egyik bevezető útja. Ebből következik, hogy autóval igen jól megközelíthető, bár a területhez közvetlenül nem kapcsolódik parkoló felület (csak a Vadaskert Alapítványnak van saját parkolója, ezen kívül a környező utcák lakóterületei között lehet megállni autóval, amit az ott lakók nyilván nem szeretnek), bár a területen belül megfelelő mennyiségben alakítható ki parkolóhely. Budapesti tömegközlekedéssel a terület szintén könnyen megközelíthető: egyrészt a 61-es villamos a Móricz Zsigmond körtérről Hűvösvölgyi végállomása felé itt közlekedik, megállója alig öt percnyi könnyed sétára van a terület főbejáratától; emellett szinte közvetlenül a bejárat előtt van a megállója a 29-es busznak, mely a Szentlélek tértől viszi utasait szintén Hűvösvölgy felé. Mindkét járat igen sűrűn közlekedik, a 29-es busz vonalán pedig még éjszakai járatok is közlekednek, így a nap 24 órájában megfelelően megközelíthető a terület.

A terület maga 22 hektár, mely hatalmas terület. Ennek egy részét természetes erdő (kb. 10 ha) fedi le, mely önmagában is értékes zöldfelületként, környezetvédelmi szempontból is, és ezek mellett még természetvédelmi és tájvédelmi körzet is. A területen több építmény található, melyek állapotukat tekintve mind leromlottnak minősíthetők. A legnagyobb a körülbelül közepén elhelyezkedő késő romantikus stílusú, műemléki védettséget élvező főépület, mely nagyjából 13000 m² alapterületű. Emellett a Nyéki út mellett található egy szintén nagyobb épület, melynek alapterülete nagyjából 1000 m². Az építmények mind igen rossz állapotban vannak egyrészt az elmúlt évek elhanyagottsága és rongálásai miatt, másrészt koruk miatt is. A főépület előtt, a terület dél-keleti részén található egy történeti kert, mely szintén igen pompás lehetett a maga idejében, ám állapota ennek is jelentősen leromlott azóta, hogy nem gondozzák.

A területre több bejárat is van, de mégis az egész el van zárva a külvilágtól, és még egyes részei elől is. A telek déli részén található a Vadaskert Alapítvány épülete, ahol mind a mai napig igen jól működik az ellátás, ám a gyerekek és a segítőik számára nem megengedett az átjárás sem az erdőbe, sem a kertekbe (pedig terápiás és egészségügyi célból is igen hasznos lenne).

A természeti környék egészséges környezetet teremt, nem véletlen, hogy immár közel 150 éve ide terveztek egy gyógyintézetet. A levegő tisztasága mind a mai napig megmaradt, így még mindig hasznos természeti környezet lehetne egy gyógyintézet számára. A sok zöldfelület rekreációs funkciókat is elláthat, és emellett még elfoglaltságot is kínál bentlakói számára.

II. KERÜLET

Ördög-árok

NYÉK

LIPÓTMEZŐ

Történet

A terület eredetileg Göpp Lipótról kapta a nevét, aki még az 1820-as években megvásárolta Buda városától a területet és vendéglőt létesített rajta, amivel kedvelt kiránduló helyé tette az egész környéket. Az 1850-es években Magyarország számára elengedhetetlenné vált egy elmeógyógyintézet nyitása, és a sok helyszínlehetőség közül pont a hűvösvölgyi terület bizonyult a legalkalmasabbnak, így az állam megvásárolta, de neve rajta ragadt, azóta hívják eredeti tulajdonosáról Lipótmezőnek.

1868-ra az építkezésekkel mind elkészültek, a főépület késői romantikus stílusban épült és eredetileg 800 beteg befogadására tervezték, de végül csak 500 férőhelyes lett. Ettől az évtől kezdve használatba vették és a Budai Magyar Királyi Tébolyda az év december 6-án nyitotta meg kapuit, hogy megkezdje működését a mentális betegségek ápolása terén.

Eleinte a betegek gyógyításában gyógyszeres kezelést alkalmaztak, majd ezeket kiegészítették egyéb terápiákkal: pszichoterápia, munkaterápia, neurológiai kezelések és vizsgálatok. Már a kezdetektől jelen volt az intézményben az oktatás szellemisége is, több egyetem neurológiai és pszichiátriai tanszékéve együtt működve hoztak létre új módszereket, és segítettek az új orvos- és ápológenerációk kiképzésében. Többször is volt felújítás és törekvés a higiénias körülmények javítására, így ezek a körülmények folyamatosan javultak az idők során. Létrehoztak kézműves- és termelőműhelyeket, ahol a betegek elfoglalhatták és kifejezhették magukat a munkaterápia keretein belül és emellett hasznosnak is érezhették magukat. Az igazgatók (több közülük egyetemi professzorként is oktatót vagy tiszteletbeli egyetemi professzori címet kapott) hosszú sora mind fejlesztette az intézményt tudományos, építészeti és élethetőségi szempontból is.

A második világháború utána az intézmény állapota leromlott a megszállás miatt, ám utána ismét életre tudott kelni, és bár a gazdasági helyzet nem volt a legjobb, új funkció nyitásával mégis sikerült jól gazdálkodniuk. Ilyen új funkciók voltak a járó beteg ellátás, szakrendelések, fizikai rehabilitáció, idegsebészet osztály, neurológiai osztály.

Már az intézmény indulásakor is foglalkoztak addiktológiával, ami az idők folyamán egyre hangsúlyosabb szerepet kapott, megindult a pszichodiagnosztikai osztály is, pszichoterápiás ambulanciát is létrehoztak benne, valamint az 1980-as évektől jelen van a területen a gerontológia is, mely az idősekkel foglalkozó tudomány.

Bár tudományosan igen jól működött, a gazdasági érvek mégis 2007-ben úgy hozták, hogy az intézmény bezárásra került. A döntés szinte villámcsapásként érte az ott dolgozókat, többek között azért is mert 2002-ben egy hosszú távú tervet dolgozott ki az intézmény vezetése a gazdasági problémák megoldására. A volt ott dolgozók elmesélése alapján a bezárás megrázta nem csak az ott lakókat és kezelteket, hanem őket is, és mind a mai napig olyan érzetet kelt az épület és a terület az emberben, mintha kísértetjárta helyen lenne (még az utolsó napon ott dolgozók bögréi is ott vannak az asztalokon kirakva). Már csak ezért is jó lenne újra életet lehelni a területbe...

A helyszín története és korábbi rendeltetései sokoldalúak, mely segíti a rehabilitáció és revitalizáció lépéseit, utólag ezért is érdemes vele foglalkozni, mert példákat adhat.

Előképek

Tervezési folyamatunkban elsőként a koncepciónak megfelelő előképeket kerestünk, hogy azokból meríthessünk ötleteket, hogy mely funkciókat lehet összekapcsolni, milyen intézményi kialakítás lehetséges, mely építészeti eszközökkel lehet dolgozni, és így tovább. Megvizsgáltunk több példát, hazait és külföldit egyaránt, melyet segíthettek nekünk a programkapcsolatok és a végleges tervek létrehozásában. Ezen minták az alábbiak voltak.

Külföldi előképek

Kutatásaink során egyaránt előtérbe helyeztük az építészet mellett az egészségügyi megoldásokat és hogy minél több helyről kapjunk információkat, hogy a világ egyéb tájain hogy működhet az egészségügy illetve milyen intézményi kapcsolatok jöhetnek létre.

1. New Sulaibikhat Medical Center, Kuvaitváros, Kuvait

A kuvaiti projekt egy olyan első osztályú egészségügyi centrum létrehozását tűzte ki célul, amiben a magánélet a és biztonság van a leginkább szem előtt tartva egy olyan építészeti modellben, ahol az udvarok szorosan kapcsolódnak a homlokzatok. A különböző funkciók finoman különböző megjelenítést kapnak, ettől lesz izgalmas a komplexum

homlokzata. A projekt tartalmaz fizioterápiát, táplálkozási tanácsadást, fogászatot, megelőző betegkezeléseket, krónikus betegségek kezelését, dietetikust, kutató és vizsgáló laboratóriumot, gyógyszertert, általános orvosi rendelőt. Mindegyik funkció külön váróteremmel rendelkezik, és mind a belsőudvarok kilátására vannak szervezve, hogy a természetes fény megvilágítsa a belső tereket.

2. Új Kórház, Vidovre, Dánia

A projekt egyelőre még tervezési fázisban áll, 2019-re tervezik a befejezését. Egy kórház felújítása és bővítése a cél itt skandináv kialakításban. Ez az előkép főleg építészeti volt hasznos számunkra, mert a skandináv szemléletmódot (funkció és forma harmóniája) és építészeti érzékenységet mutatta meg nekünk, hogy hogy lehet felújítani egy kórházi épületet, valamint annak bővítését igényesen és finom módszerekkel létrehozni úgy, hogy a további bővítés

lehetőségét is meg kell hagyni. A mintegy 30 ezer négyzetméter alapterületű kórház nyugati szárnyának bővítésével sürgősségi, gyermekgyógyászati, szülészeti és kardiológiai osztályokkal bővül a létesítmény. A tervezés folyamatán maximális összhangot próbáltak teremteni a régi és az új szárny között és flexibilitást adni az egész építménynek.

3. St Jozef community health center, Amsterdam, Hollandia

Az eredetileg 1952-ben elavulttá váló St Jozef egészségügyi központot, mely egy középkori monostor köré épült, egy 2009-ben kiírt pályázaton rehabilitációra írták ki, amikor az építészek feladata a revitalizáció volt az monostor épületével és a korábbi egészségközpont egyes szárnyaival együtt. Ezek együtt megfelelő helyszínt adnak egy jól felszerelt közösségi egészségápolási centrumnak, ami végül egyik legnagyobb lett az országban. Ez az elképzelés és megvalósítása rengeteg alapvető egészségügyi intézményt tartott a terület környékén és így közel a központhoz. A monostor gyökerei a középkorba nyúlnak vissza és eredetileg egy katolikus projekt volt, bár a későbbiekben, például a háborúk utána a javításokat igen amatőr munkaként végezték el. Az építésziroda célja az is volt, hogy visszaállítsák eredeti fényében a monostort és annak békés és nyugodt hangulatát amellet, hogy alkalmassá teszik az új funkció befogadására is.

4. L'Arche les Trois Fontaines, Ambleteuse, Franciaország

Az intézménybe mentálisan sérült embereket vesznek föl, és elsősorban pszichésen betegekkel illetve szellemi fogyatékosokkal foglalkoznak. A felvételükkor felméri képességeket, és utána munkaterápiával segítenek rajtuk- a felmérés után mindenki képességének megfelelő feladatot kap és lát el, és számára kellemes mennyiségű és idejű munkát „kell” elvégeznie. Többek között dolgoznak a saját kertészetükben, mely szigorúan a biotermesztést tűzi ki célul (nincsenek vegyszerek – ez egyrészt természetvédelem, másrészt páciensvédelem is: nem akarják, hogy a betegek egymást vagy magukat véletlenül megmérgezzék). Elsősorban kisebb igényű konyhakerti növényekkel dolgoznak, fűszerekkel, ami eláll hosszan, és a feldolgozás ismét újabb munkalehetőséget kínál és emellett még piaca is van. Termesztének haszonnövényeket is: répa, zeller, krumpli, stb, ezek erőlködés nélkül szintén igen jól megteremnek. A megtermet termékeket a biopiacon a gondozók értékesítik, és általánosságban elmondható, hogy az emberek előszeretettel vásárolják, mert tudják, hogy ezzel jótékonykodnak, és az államot is támogatják. A jobb mentális kondíciókban levő betegeket áthordják kisbusszal a környező településekre, ahol a gazdaságokban segítenek illetve dolgoznak, elsősorban állatokkal. Ebben a helyzetben a gazda is jól jár, mert olcsó mérsékelt munkaerőt kap és valószínűleg valami kedvezményi juttatást az államtól is. Sokan pedig lótenyésztőkhöz, vagy lóval foglalkozó területekre kerülnek, ami a pácienseknek különösen jó,

lévén, hogy a lóterápia a mentális betegségek egyik legjobb gyógymódja (a legújabb kutatások szerint). A személyzet tagjai között különböző képesítésű és képesítésének megfelelő beosztású ember van, de mindegyik csak a saját szakterületével dolgozik, így mindenki nagy biztonsággal dolgozik a munkaterületén. A munkaterápián kívül még az egyéb foglalkozások is elősegítik a betegek gyógyulását, viszik őket kirándulni, sétálni, játszanak velük tömegsportokat is, stb.

Itthoni előképek

Itthoni előképek keresése során előtérbe helyeztük a funkciókat, és azt, hogy valós magyar példákat találhassunk a koncepcióknak. Megvizsgáltunk több egészségügyi intézményt intézménylátogatással, utánakereséssel, és látogatóként is.

1. Vadaskert Alapítvány Gyermekpszichiátria:

A Vadaskertbe ellátogatva megismerkedtünk az intézmény felépítésével és működésével, a gyerekek foglalkoztató helyszíneivel, a környezettel, és a munkatársakkal beszélgetve a gyerekek és a dolgozók tapasztalataival és igényeivel is, így egy elég átfogó képet kaptunk, hogy egy gyermekpszichiátriai intézetben hogy működnek a dolgok és mi az igazán fontos, hogy lehet élhetővé tenni egy ilyen környezetet, és nem csak élhetővé, hanem egyrészt nem félelmetessé, hanem barátságossá és bizalomkeltővé, másrészt hasznossá a gyerekek számára. Megismerkedtünk a foglalkozásokkal, azon munka-, hely- és minden más igényével is. A Vadaskert pszichiátriai tevékenysége mellett részt vesz az oktatásban is, megtudtuk, hogy igen gyakran vannak továbbképzések és előadások az intézményben, valamint kutatásokat is végeznek és új metódusokat igyekeznek használni és kifejleszteni a páciensek gyógyítására. A létesítményben egyszerre pszichiáterek és pszichológus munkatársak is dolgoznak, dadák, óvodapedagógusok, tanárok, ápolók mellett és ezen felül önkénteseket is alkalmaznak, akik szeretnének a gyerekeken segíteni. Megismertük gazdasági működését is, azt az igen fura együttélését az alapítványi magántulajdonban levésnek az állami fennhatósággal egybefonódva.

Profil: A Vadaskert Gyermek és Ifjúságpszichiátriai Kórház és Szakambulancia az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral kötött szerződés alapján az ország számos kistérsége (mintegy 3,5 millió lakos) 18 éven alul korosztálya számára biztosít magas színvonalú, komplex gyermek- és ifjúságpszichiátriai ellátást. Az intézményünkben évek alatt kiépült speciális diagnosztikus és terápiás eszközök alkalmazása miatt tikek, ill. Tourette-szindróma gyanúja esetén kötelező ellátási területükön kívülről is fogadnak betegeket.

A Vadaskert saját leírása szakmai tevékenységükről:

Vadaskert Alapítvány Gyermekpszichiátriai Programja *Gádos Júlia*

A program rövid összefoglalása

A Vadaskert Alapítvány a Gyerekek Lelki Egészségéért, valamint az alapítványi formában működő Vadaskert Kórház és Szakambulancia a gyermek- és ifjúsági pszichiátria szakma művelésének széles kínálatát nyújtja. Az aktív kórházi ellátás (40 kórházi férőhely) mellett nappali kórházi, egyéni és csoportos ambuláns diagnosztikai és terápiás munka, szülő tréningek, beteg klubok, konzultatív szolgáltatások valamint jelentős képzési és tudományos kutatási tevékenységek is folynak az intézményben. A gyermek- és serdülőkor pszichés nehézségeinek, mentális zavarainak vagy pszichiátriai körképeinek életkortól és a probléma jellegétől függő változatos megjelenési formái újabb és újabb diagnosztikai és terápiás eljárásokat tesznek szükségessé. Az intézmény 15 éves fennállása során fokozatosan sikerült

a változatos igényekhez illeszkedő moduláris rendszert kialakítani, melyeket ma már jól összehangolt munkacsoportok működtetnek. Az egyes modulok egymáshoz rugalmasan illeszkednek, egymást kölcsönösen kiegészítik és gazdagítják. Havonta több mint száz új beteg jelentkezik, 1993 óta már közel 24 ezer a számítógépes rendszerünkbe bekerült betegek száma, évente 1300 körüli kórházi felvétel, közel húszezer a száma az ambuláns ellátásoknak. Az alapítványi tevékenységet, a pályázatokat, képzéseket és kutatásokat az alapítványi iroda munkatársai szervezik, a műszaki-gazdasági feladatok ellátása a Vadaskert Ház Kft. keretében történik.

Az előzmények

A nyolcvanas évek „Társadalmi beilleszkedési Zavarok” kutatási programja a gyermek-serdülőkorban előforduló mentális zavarok és a drogfogyasztás drámai növekedésére utaltak. Erre válaszként az ország négy kórházában (Szigetvár, Kerepestarcsa, Szolnok és az Újpesti Kórház) gyermek-serdülő pszichiátriai osztályokat szerveztek. Pszichoanalitikus érdeklődésű pszichiáterként örömmel jelentkeztem az Újpesti Kórház csecsemő-gyermekgyógyászatának pszichiátriára váltó osztályára, hiszen mindig is érdekelt mi van a felnőttek mentális betegsége előtt a gyermekkorban. Tapasztalatok hiányában és kezdetben csupán csak idealizmussal felvértezve, munkatársainkkal együtt döbbenetesen szembesültünk a serdülő osztály heves dinamikájával, a hamarosan kialakuló és alig kezelhető kaotikus állapotokkal. A „zűrös” új gyermekpszichiátriai osztályok nehezen illeszkedtek környezetükbe és néhány éven belül a három vidéki osztály meg is szűnt. Minden kritikus helyzet ellenére a szakmai kihívás óriási volt, gyűltek a tapasztalataink. A hazai ellátás feltérképezése mellett lehetőségem volt külföldi intézményeket is látogatni. Egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a kórtermek és folyosók világába besűrített nagyon sokszínű pszichopatológia megfelelő szelepek és struktúra nélkül kezelhetetlenné válik és csökkenti a diagnosztika és a terápiák hatását.

A kezdetek és az indulás

1988/89-ben már kialakult egy elképzelésem olyan gyermekpszichiátriáról, amely nyitott, rugalmas és sokféle ellátási formát kínálhatna, és ennek megvalósításához kezdem keresni támogatókat. Veér András az első leírt koncepciómat jónak találta és javasolta kidolgozását egy olyan formában, hogy ezt az Országos Ideg- és Elmegyógyintézet keretében valósítsuk meg. A főváros és a minisztérium támogatását kellett megszerezni, és így kezdem a koncepció különböző hosszúságú fogalmazványaival házalni. 1988 februárjában egy társasági beszélgetésben került szóba az alapítvány létrehozása, hiszen „új szelek fújnak”, majd arra lehet támogatókat szerezni. Így lettünk 1989-ben hárman: az Újpesti kórház, jómagam, és az OIE alapítók. Az utóbbi az alapítói tőke befizetése mellett a tervezett épülethez szükséges terület 99 évre szóló használatával járult hozzá. Ugyancsak Veér András javaslata volt az egyik tárgyalás során, hogy az építető legyen maga az alapítvány (új szelek fújnak), szektorsemlegesség lesz, másutt a világban az alapítványi kórházak prosperálnak. A döntést követően magamra maradtam: a főváros és a minisztérium támogatása mellett még mintegy

100 adományozó kellett ahhoz, hogy az alapítványi épület 1990-1992 között felépüljön. Ennek a regénybe illő történetét talán majd egyszer megírom. 1993 januárban a gyermekpszichiátriai osztály levált az Újpesti kórházról és a biztosítói szerződést magával hozva beköltözött az OPNI területén elkészült épületbe.

A jelen

Tizenöt év telt el az indulástól. Sok új kollega jött, sokan el is mentek, de még ma is vannak néhányan közöttünk az egykori „újpestiek”-ből. A tizenöt év folyamatos változást jelentett: Kezdetben az épületnek csak két földszinti szárnya készült el, majd a

harmadikba egy fővárosi speciális profilú iskola került az építkezés befejezésének fejében. Később az egyik, majd a másik tetőteret is beépítettük, itt az alapítványi iskola működött. Jó ideig még az alsórsori részt kiadtuk alapítványi bevételforrás érdekében. Fokozatosan fejeződtek be az építkezések az egyes részlegeken. Elkészült a parkoló, a sportpálya, a tornaterem, a büfé és a kert is egyre érettebb formát vett fel. Mára az épület minden zugát belaktuk, a betegellátás szélesre tárt kínálata mellett van hely a képzésekre, tréning programokra, kollegák vagy szülők elszállásolására is.

A szakmai kínálat a növekvő igénybevétel kihívásaira válaszul folyamatos módosult. A sokrétű feladathoz és az életkori sajátosságokhoz igazítva a kórházi bennfekvéstől a részidős formákon át az ambuláns keretek között megszervezhető ellátási formák széles skálája jött létre. A viszonylag ritka akut kórházi felvétel mellett az ambulanciákon és az osztályos részlegeken történő kivizsgálásra és kezelésre személyes, vagy telefonos (vagy Internet) megbeszélés szerint történik az előjegyzés. Már az első találkozáskor lehetőség szerint azokkal a munkatársakkal találkozik a beteg, akik későbbiekben az ellátásban is részt vesznek. Hangsúlyt fektetünk a gyermeket körülvevő családtagok vagy a gondozók, pedagógusok minél aktívabb bevonására a diagnosztikai és a terápiás folyamatba. A kivizsgálás és szükség esetén a kezelés életkor szerint (10 év alatt vagy felett) két kórházi részlegen történik. A szomatikus kezelés mellett elsősorban pszichoterápiát igénylő esetek számára egy-egy kéthetes kórházi/nappali kórházi programokat dolgoztunk ki, életkorhoz és a probléma jellegéhez igazodva, viselkedés-, kognitív/viselkedés- illetve művészetterápiás hangsúllyal. Az ambulancia keretében a szakrendelések klasszikus formái mellett egyéni, speciális anya/csecsemő-, család és csoportterápiák, szociális készségtréning, serdülő önismereti és pszichodráma csoport is szerveződött. Pályázati támogatásokból különböző profillal klubfoglalkozásokat szervezünk.

Tudományos kutatások területén számos együttműködés alakult ki hazai és külföldi egyetemekkel és kutatóintézetekkel. Ezekről növekvő számban jelennek meg hazai és külföldi publikációk is (köztük néhány magas impakt faktorú folyóiratban). Két minősített munkatársunk mellett további három kollega készül PhD vizsgára. Évek óta részt veszünk orvos, szakorvos, pszichológus, gyógypedagógus képzésben, folyamatosan szervezünk különböző célcsoportok számára akkreditált továbbképző tanfolyamokat.

A kihívások

Az alapítvány immár húsz éves történetét a folyamatosan megújuló kihívások színezik. A következőkben közülük említek néhányat, a sikerek és kudarcok szempontjából is.

- ☒ Talán az első, legrizikósabb kérdés volt, hogy vajon képesek leszünk-e ezt a szektorsemleges ellátási formát hosszútávon és önállóan működtetni. A válasz erre egyértelmű igen: a működés 15 éve alatt az egészségügyet érintő számos megrázkódtatás ellenére sikerült az épületet teljes mértékig befejezni és a betegellátáshoz folyamatosan igényes körülményeket biztosítani, a mindvégig kiegyensúlyozott gazdálkodás mellett. Nem mondhatom, hogy könnyű feladat volt.
- ☒ Kihívásnak nevezhetném azt is, miszerint lehet-e a nem fizetős (OEP) ellátás olyan, mintha magánegészségügy lenne? Nap mint nap jóleső érzés, amikor meglepődve kérdezik, hogy igaz-e, hogy ezért nem kell fizetni? Bár a volumen korlát nem kevés gondot okoz, egyelőre a válaszunk erre az, hogy igaz.
- ☒ A következő nagy kihívást talán úgy fogalmaznám meg, hogy lehetséges-e olyan szolgáltatási szemléletet megvalósítani, melynek során az ellátás illeszkedik a folyamatosan változó igényekhez, és nem megfordítva. Bizonyos korlátok között talán sikerült ennek a kihívásnak is megfelelni, miként a jelenlegi ellátási paletta ezt mutatja. Munkatársaink innovatív

szemlélete, és újabb és újabb kreatív javaslatai mellett ezt az intézmény önállóságából fakadó rugalmasság és döntési szabadság lehetővé tette.

- ☒ *Nagy kihívás volt az is, hogy lehetséges-e valóban hatékony új terápiás módszereket találni a kórházi gyermekpszichiátriában, vagy maradunk annál a pesszimista vélekedésnél, hogy hiába értjük, mi a baj, és próbálunk segíteni, a gyerek visszakerül eredeti környezetébe és minden úgy folytatódik, ahogy volt. Elsőként a kisgyermek részlegen sikerült egy kéthetes, viselkedésterápiás csoport programot kidolgozni hiperaktív gyermekek számára, melybe később egyre inkább beépült a szülőkkel csoportban történő foglalkozás is. Ezt a serdülők számára kialakított kéthetes csoportdinamikai és művészetterápiás eszközökre épülő nappali kórházi, majd hétvégi programjai követték. A szorongásos kórképek, a kényszerbetegség, az étkezési zavarok, a Tourette és az Asperger betegség, viselkedészavar kezelése kognitív viselkedésterápiás csoportmódszerekkel, úgynevezett tematikus hetek keretében történik. A kibővülő infrastrukturális feltételeink tették lehetővé legújabb programjaink kidolgozását a szülők bevonásával, néhány napos osztályos felvétel keretében az autizmus és a sajátos nevelési igény diagnosztizálására és kezelésének beindítására. A módszerek eredményessége számokban nehezen mérhető, mégis a gyermekek és a szülők visszajelzései, valamint saját klinikusi benyomásaink amellet szólnak, hogy érdemes próbálkozni, új utakat keresni. A kórházi ellátás mellett természetesen az ambuláns kínálat folyamatosan bővül. A diagnosztika és a terápiák területén a szemléletünk eklektikusnak mondható, ennek megfelelően bővül a kínálatunk is.*

- ☒ *A szakmán belül, és a társszakmák közötti együttműködés kérdését is szeretném a kihívások közül megemlíteni. A gyermekpszichiátria tudományos és gyakorlati művelése elképzelhetetlen kooperáció nélkül. Az elméletben a gyermekpszichológia, a fejlődés-pszichopatológia, a biológiai pszichiátria,*

genetika, neuropszichológia és mások, míg a gyakorlatban a gyermekgyógyászat, a pedagógiai, szociális és gyermekvédelmi ellátás jelentik az együttműködés színtereit. Az önmagát nem oly régóta önálló orvosi diszciplínaként meghatározó gyermekpszichiátriához mindenekelőtt a gyakorlatban sokszor nagyon magányosan dolgozó kollegák szakmai összehangolódására lenne szükség. Kezdetben azt hittem, hogy ehhez a Vadaskert majd ideális terep lesz. Számos tényező játszott közre, hogy ez nem sikerült egészen. Sokszor ütköztünk hitetlenkedésbe, durva előítéletekbe, de végül be kell látnunk azt is, hogy az utóbbi két évtized társadalmi folyamatai, és ezen belül az egészségügy küzdelmes története sem kedvezett a közös műhelyek, az értelmesen megszervezett együttműködések létrehozásának.

- ☒ *Végül is hosszú fejezetet igényelne annak az útnak bemutatása, hogy miként lehetett a „partvonalon kívülről” bekerülni a képzés-oktatás és a tudományos kutatómunka világába. Az alapítvány húsz éves történetével egy időben nagy fejlődés volt látható a gyermekpszichiátria hazai területén. Az egyéni törekvések mellett óriási jelentősége volt annak, hogy sikerült bekapcsolódnunk hazai és külföldi képzési és kutatási projektekbe. A kutatások területén a budapesti és a szegedi orvostudományi és a budapesti műszaki egyetemmel tudtunk közös pályázatokhoz kapcsolódni (PHARE, NKFP), majd a leginkább meghatározó külföldi kapcsolatunk a NIMH pályázatok keretében Kovács Mária Pittsburg-i kutató és Vetró Ágnes révén több mint tíz éves intenzív együttműködés formáját öltötte (Fogarthy, PISZE). A graduális és posztgraduális képzésekbe kezdetben az Orvostovábbképző Egyetemhez, majd ennek jogutód tanszékéhez csatlakoztunk. A szegedi gyermekpszichiátria vezetésével megvalósuló TEMPUS projekt, majd a múlt évben lezárult HEFOP pályázat adott igazi lehetőséget az oktatás, továbbképzés színvonalának emelkedéséhez. Ezek keretében készült a tankönyv korábbi és mostani újabb kiadása, a rezidensképzésnek az európai ajánláshoz való adaptációja, a szakmai irányelvek összeállítása, stb. Mindez arra utal, mintha a*

„partvonalon kívülről” szinte akadály nélkül lehetne ezen a szinten is művelni a szakmát, mégis a valóságban ez számos nehézségbe ütközik. A függetlenség, miközben biztosítja a tevékenységek szervezésének könnyebbségét, hátrányként és hiányként mutatkozik abban, hogy a kutatás és az oktatás szervezeti kultúráját fenntarthassuk és fejleszthessük. Egyelőre még nem sikerült megtalálni a kooperáció olyan optimális formáját, mely az előnyöket megtartva folyamatosságot biztosíthatna ezen a nagyon fontos területen.

És a jövő?

Az OPNI épülete lassan kísértetkastéllá válik, és a mögöttünk elterülő gyönyörű terület sorsáról semmit nem tudhatunk. A Vadaskert alapítványi tulajdon, a terület használatára még vagy nyolcvan évre szól a jogosultságunk. A munkát gőzerővel folytatjuk. A sokéves tapasztalat alapján körvonalazódtak már a továbbfejlődés lehetséges útjai, melyekről talán majd sok év múlva egy újabb PH különszámban fogunk hírt adni....

Budapest, 2008 január

2. Országos Baleseti és Sürgősségi Intézet

Látogatásunk alkalmával az intézmény működéséről sikerült információkat szerezni: ez is egy igen összetett egészségügyi komplexum, mely a Péterfy utca Kórház egyik telephelye. Rengeteg profilja van, melyek kiegészítik egymást, de elsősorban sebészeti és rehabilitációs feladatokat lát el, m már ezekhez kapcsolódva is igen sok mellékágát fedik le az egészségügynek (a rehabilitációhoz például szorosan hozzá tartozik a belgyógyászat, traumatológia, neurológia, általános sebészet, laborok, vizsgálati berendezések, utógondozás...). Az épület maga igen leromlott állapotban van, így igen nehéz fenntartani, de a lehetőségekhez mérten kihasználják az adottságokat. A sokféle kezelések közül az egyik leginkább kuriózumnak számító vizes kezelések (az épületben található egy 70 m³-es medence), melyek rehabilitáció szempontjából (mentálisan és fizikálisan egyaránt) igen fontosak. Megismerkedtünk a gazdasági felépítéssel is, mely az állami kórházakat jellemzi.

Történet és profil: 1956-ban az Egészségügyi Minisztérium a Honvédelmi Minisztérium kezdeményezésére alapította meg 166 ágygal az Országos Traumatológiai Intézetet. 1962. óta az Intézet keretei között működött Orvostovábbképző Intézet (OTKI), majd a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem Traumatológiai Tanszék, 1991 óta a Traumatológiai és Kézsebészeti Tanszék. 1959 óta vesz részt az Intézet traumatológus-, 1962 óta a kézsebészeti szakorvosképzésben és vizsgáztatásban. 2001-ben alakult meg az Országos Baleseti és Sürgősségi Intézet. Ekkor 366 ágyon 15 gyógyító osztály működött. 2009. április végén, egy átgondolt korszerűsítést, átépítést követően a nagy múltú Intézet kiegészült a Péterfy kórházban működő Traumatológiai Tanszék dolgozóival, ez a hatalmas szellemi potenciál egyesülése után immár heti 7 nap, 344 ágyon fogadja a sérülteket. A létrejött Gázláng utcai, mélyföldszinti egy-kapus rendszerben a korábbi 1200 négyzetméter helyett több mint kétszeres a terület: tágas várótermek, szép környezet és korszerű

technológia áll a rendelkezésünkre. Újra egy helyszínen történik a kórházi ellátást igénylő sérültek és a járó betegek fogadása. Kialakítottunk egy 30 ágyas Rehabilitációs osztályt is. Megnőtt az intenzív osztályunk, újra üzemel az idegsebészeti őrző. Közép Európában az egyik, hazánkban a legnagyobb baleseti intézménnyé váltunk. Ez kiterjed a sérültellátás valamennyi területére: a kraniocerebrális, a maxillo-faciális és a gerincsérüléseket, továbbá a mellkasi-, hasüregi- és végtagsérüléseket, gyermeksérülteket a korszerű diagnosztikai és terápiás eszközökre támaszkodva az Intézet szakorvosai látják el. Büszkék vagyunk az egyedülálló család- és gyerek-barát ellátásunkra.

3. Heim Pál Gyermekkórház Gyermek és Serdülő Pszichiátriai Osztály

Ezt az intézményt elsősorban gyermek- és felnőttpszichiátriája miatt kezdtük analizálni, ám rájöttünk, hogy ennek az intézménynek is rengeteg funkció van a profiljában, így ezek komplexitását és együttműködését is megfigyeltük. Például elmondható, hogy a pszichiátriai és egyéb kórházi részlegek egymással együtt dolgozva igen hatékonyak tudnak lenni: egy folyton visszaeső fizikai betegséggel küzdő páciensnél meg tudják azonnal vizsgálni, hogy nincs-e valami lelki

vagy mentális probléma, ami akadályozná a gyógyulási folyamatot, illetve a pszichiátriai osztályokon előforduló megbetegedéseket azonnal ki tudják vizsgálni.

Profil: Súlyos pszichiátriai zavarok -- pszichotikus szintű szorongásos, hangulati rendellenességek, genetikailag meghatározott kórképek -- szűrése, kezelése, rehabilitációja. Az osztályon felnőtt és gyermekpszichiáter, gyermekgyógyász, rehabilitációs szakember, pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, művészetterapeuta, szociális munkás, szociálpedagógus áll a gyermekek gyógyításának szolgálatában. Az osztály az OPNI gyermekpszichiátria osztálya volt, mely két évig a -- Heim Pál Kórház Delej utcai, új pszichiátriai épületének elkészültéig -- a Nyíró Gyula kórházban működött, részleges funkcióval. Az osztály jelenleg szakambulanciát, nappali szanatóriumot, akut felvételes- és rehabilitációs részleget működtet, 15 aktív és 15 rehabilitációs ágygal.

4. Fővárosi Önkormányzat Péterfy Sándor utcai Kórház- Rendelőintézet és Baleseti Központ

A Péterfy utcai Kórházat felépítés tekintetében vizsgáltuk: 3 telephelye van, melynek igazgatása itt zajlik, rendelő intézet és baleseti központ egyben, és ezt a komplexitást próbáltuk megfejteni. Valamint telepítését tekintve is igen érdekes, hiszen bele van ékelődve a város szövetébe egy rehabilitációs intézet, mely az átlagos beteg

képében mindig nyugodt és zöld környezetben helyezendő el, így kíváncsiak voltunk a működés ilyen fajta lehetőségére.

Profil: A Péterfy Sándor Utcai Kórház-Rendelőintézet és Baleseti Központ Budapest egyik vezető gyógyintézete a főváros VII. kerületében, a Péterfy Sándor utca 8–20. szám alatt. Másik telephelye az Alsóerdősor u. 7. szám alatt található (egykori Erzsébet Szegényház, volt Erzsébet Kórház). Napjainkban a főváros egészségügyi hálózatán belül az észak-pesti régió gyógyintézete, de egyes fekvőbetegosztályok regionális, illetve országos betegfelvételi körrel működnek. A fekvőbeteggyógyítás mellett a VI., VII., VIII., XVI. kerületek lakosságát ellátó általános, valamint gyermek- és felnőtt szakrendelések is folynak az intézményben.

5. Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet

A OORI-t mint nagy területet magába foglaló és természeti környezetbe ültetett rehabilitációs intézet vizsgáltuk meg, lévén hogy a mi tervezési területünk is hasonlóan hatalmas és ugyanúgy természeti környezetben van (és egyes funkciók megfontolása is szemük elé került).

Története: Az otthont Budapest-Budakeszi határába telepítették, mintegy 2 km távolságra Mátyás király egykori kedvenc vadászterületétől. A táj szépsége nemcsak az otthon megálmodóit, de korábbi korok képviselőit is elbűvölte. A régi fővárosiak is szívesen keresték fel a vidéket. Már 1796-tól "fijáker kotsisok" szállították hétvégeken a jó levegőre vágyó városiakat - később lóvasúttal és gyalogosan lehetett megközelíteni a környék kisvendéglőit. A Budapest tüdejének is nevezett terület jellegzetes növényvilággal rendelkezik. A hely kiválasztása bölcs elmére utal: a gazdag fauna, a pavilonok délnyugati tájolása, a nyitott-félig fedett kúrafolyosók teret engedtek a napfénynek, a jó klimatikus viszonyok jó esélyt nyújtottak a gyógyulásra váró tbc-s betegeknek. Az intézet alapítása idején országos probléma volt a tüdő tbc elleni küzdelem, amelyben nemcsak a lakosság - de a frontról hazatérő sebesült katonák is érintettek voltak. A kor szociális intézkedései közé tartoztak a rokkant katonák hasznos munkával való ellátása - amely a mai szemmel a rehabilitáció részeként munkaterápiának X / is tekinthető. A sorozatos névváltozások a kor egészségügyi - részben szociális - követelményeit is tükrözték. Jó 50 éven keresztül az intézet katonai fennhatóság alatt állt. A második világháborút követően 2 évig még szovjet hadikórházként is működő intézmény 1950-ben - igen siralmas állapotban - 330 ágygal végleg átkerült a Honvédelmi Minisztériumtól a Népjóléti Minisztérium fennhatósága alá, dr. Euler Ödön vezetésével. Ez idő tájt az intézet változatlanul a tbc elleni küzdelem színtere volt. Az eredményes tbc elleni küzdelemnek köszönhető, hogy fokozatosan alakult át az intézet profilja: a pulmonológiai ágyakat - az országban egyedülállóként - önálló paraplég osztály (1961-) váltotta fel. A teljes profilváltás, a mozgásszervi rehabilitáció felvállalása 1975 decemberére gyakorlatilag már megtörtént, az országos intézetként való elnevezés már csupán formainak tekinthető. Nemcsak országosan - de nemzetközi viszonylatban is ismert szakmai intézménnyé lett, ezen időszak alatt aktívan részt vállalt az intézet nemzetközi (WHO, UEMS) és hazai szervezetek rehabilitációra irányuló munkálataiban, különböző osztályozási módszerek (FIM, ICF, FNO, QOL stb.) hazai alkalmazásában, a különböző mérési módszerek oktatásában.

6. Szent János Kórház

A János Kórházat mint látogató tudjuk értékelni: pavilonos elrendezésű, igen sok feladatot ellátó kórház a természetben – hasonlóan, mint Lipótmező. Még közel is esnek egymáshoz, így akár ki is egészíthetnék egymást, de a betegek és látogatók és dolgozók elbeszélései alapján először a János kórházat fel kéne újítani, annyira rossz állapotban van. (Egyes konzultációink során felmerült, hogy az egész János Kórházat kéne átköltöztetni a helyszínre, de végül elvetettük ezt az ötletet.)

7. Szent Imre Kórház

A Szent Imre kórházat szintén mint látogatók ismertük meg, és térképeztük föl az esetleges később betervezendő funkciók érdekében. Itt található például idősek otthona, valamint gerontológia, rehabilitáció, valamint még városias környezetben található, ám parkosított felületeivel már kicsit közelebb áll Lipótmező arculatához. Ez egy igen jól felszerelt kórház, valamint felújított, így a modern igényeknek szinte a legjobban megfelelő.

Profil: A Szent Imre Egyetemi Oktatókórház területi ellátási kötelezettségének megfelelően a XI. és XXII. kerület lakosai egészségének megőrzésére, a megbetegedések megelőzésére, betegség esetén annak megállapítására és gyógykezelésére, kritikus esetben az életveszély elhárítására hivatott Kórház. Ezen túlmenően gondoskodik a megbetegedés következtében kialakult állapot javításáról, a további állapotromlás megelőzése céljából a beteg vizsgálatáról és kezeléséről, továbbá gondozásáról, ápolásáról, rehabilitációjáról, valamint a fájdalom és a szenvedés csökkentéséről.

8. Szolnoki Hetényi Gyula kórház

A Szolnoki Hetényi Gyula Kórház látogatása során a létesítmény komplexitása mellbevágó, viszont a teljes beépítés miatt nincs zöldfelülete, amit pihenésre lehetne használni, pedig Szolnok külvárosában lévén még a hely is adódhatna hozzá (hozzá kell tenni, hogy a korábbi zöld felületek helyén jelenleg építkezés zajlik, vagyis a terület fejlesztése, amit nem lehet felróni, mert ez mindenki előnyére válik).

9. Idősek Otthona, Újpest

Az újpesti Baross utca 100. alatti idősek otthonának 136 lakója volt a rekonstrukció előtt. Különálló épületek, barakkok 10-16 ágyas termeiben éltek az idős lakók. Legfőbb ideje volt a korszerűsítésnek, ezért 2007 őszén országos nyílt tervpályázatot írt ki tulajdonos, a Fővárosi Önkormányzat. A nyertes pályázat, mely azóta megvalósult, egyaránt felújítással és hozzáépítéssel is foglalkozott, de a tervek elkészítése előtt még

rengeteg példát megtekintett, és a tapasztalatok alapján tervezték meg az új illetve felújított idősek otthonát. A kialakításkor törekedtek arra is, hogy a későbbi fenntartási költségek ne emelkedjenek túl magasra, hogy az intézmény létezni is tudjon még.

10. Szent Erzsébet Otthon, Ipolytölgyes

Az intézmény az ország egyik legnagyobb katolikus fenntartású fogyatékosokat ápoló - gondozó otthona. Pest megye északi csücskében, az Ipoly folyó mentén, a Börzsöny hegység lábánál fekvő 300 lelkes kis falucskában, Ipolytölgyesen található. A kezdetben 80 férőhelyes Szent Erzsébet Egészségügyi Gyermekeotthon az ipoly-tölgyesi megüresedett plébánián épült fel és 1986 szeptemberében nyitotta meg kapuját. 1992-ben az Otthon további 40 férőhellyel bővült azzal a céllal,

hogy a 18. életévüket betöltött gondozottaknak ne kelljen megválni a megszokott környezetétől, életük végéig maradhassanak itt. A Házban jelenleg 150 halmozottan sérült gyermek és fiatal él. Az intézmény nevében szereplő egészségügyi és gyermek szó ma már nem helytálló, de mi megtartottuk az eredeti nevet, a hangsúlyt az utolsó szóra, az Otthonra helyezve. Az otthonban kiemelt cél az itt élők állapotához igazodó fejlesztés, foglalkoztatás. Ennek érdekében 1999-ben új foglalkoztató házat építettek. Az itt élő kevésbé sérült fiatalok a térségből bejáró, megváltozott munkaképességű személyekkel együtt többféle hasznos tevékenységet végeznek. Szőnek, gyertyát öntenek, agyag kerámiát készítenek, besegítenek a sokszorosító műhely munkájába. A gondozottak hétköznapijait kulturális programok szervezésével, nyáron nyaralással, kirándulásokkal színesítik. A súlyosan sérült lakóink állapotát mozgásterápiával, valamint fény-, hang-, és illatterápiával igyekeznek javítani. A hagyományos ünnepek alkalmával az otthon lakói, dolgozói és a községben élő emberek műsorral kedveskednek egymásnak. Külön terem áll hitoktatók rendelkezésére, aki a keresztény hit megismertetésén túl lelkigondozást és nevelést is végez. A kápolnában hetente egyszer Szentmisét tartanak, ahol dolgozók és gondozottak együtt imádkozhatnak egymásért, családtagjaikért, barátaikért.

11. Duna Medical Center (DMC)

Duna Medical Center (DMC) néven 25 ezer négyzetméter alapterületű, teljes körű egészségügyi szolgáltatást nyújtó egészségügyi központ nyílik 2015 elején a Soroksári úti Millenniumi Városcsözpontban. A beruházást ismertető sajtótájékoztatón elmondták, a járóbetegellátás már 2015 elejétől, a 150 ágyas kórházi részleg 2016 közepétől lesz elérhető. A központban a gyógyászati részleggel együtt szállodát is kialakítanak a családtagoknak, illetve azoknak az arra igényt tartó betegeknek. A DMC alapvetően a magánfinanszírozású, magánbiztosítással rendelkező, magyar betegekre koncentrál, de törekszenek rá, hogy a legszükségesebb beavatkozásokat az OEP betegek is elérjék. A beavatkozások felét a tervek szerint ambuláns ellátás, egynapos sebészet formájában végzik majd el, s évente 20 ezer operációra számítanak.

12. Zeneakadémia és Grassalkovich-kastély

A felújítási munkákat tekintve vizsgáltuk meg ezt a két példát, minthogy ez az utóbbi évek egyik legnagyobb méretű felújítási munkája volt, amit mind a szaksajtó, mind a laikus érdeklődő figyelemmel kísérhetett. Mind épületszerkezettani szempontból, mind építészettörténeti szempontból igen érdekes volt.

Területrendezés

A terület vizsgálatánál arra jutottunk, ahogy azt a konzultáción is javasolták, hogy a nagyon leromlott állapotú épületeket érdemes elbontani, viszont van néhány olyan darab, amik egyrészt olyan értéket képviselnek, amelyet nem lehet pótolni, másrészt felújítás után teljesen jól tudja szolgálni éppen adódó funkcióját. Szerettük volna emellett a flexibilitást és változásra képességet is beépíteni ezekbe a komplexumokba.

A meglévő épületállományból, mely a területhez tartozik, ötöt ítéltünk megtartásra érdemesnek, de ezekre is erősen ráfér a felújítás: a főépület, a Nyéki úti két épület, a korábbi vadászház, a legutoljára hőközpontként funkcionáló épület. Mindegyik igen alapos felújításra szorul, de térszervezésüket, elhelyezésüket tekintve igen értékesnek mondhatók (nem mellesleg nem is egy műemléki védettséget élvez).

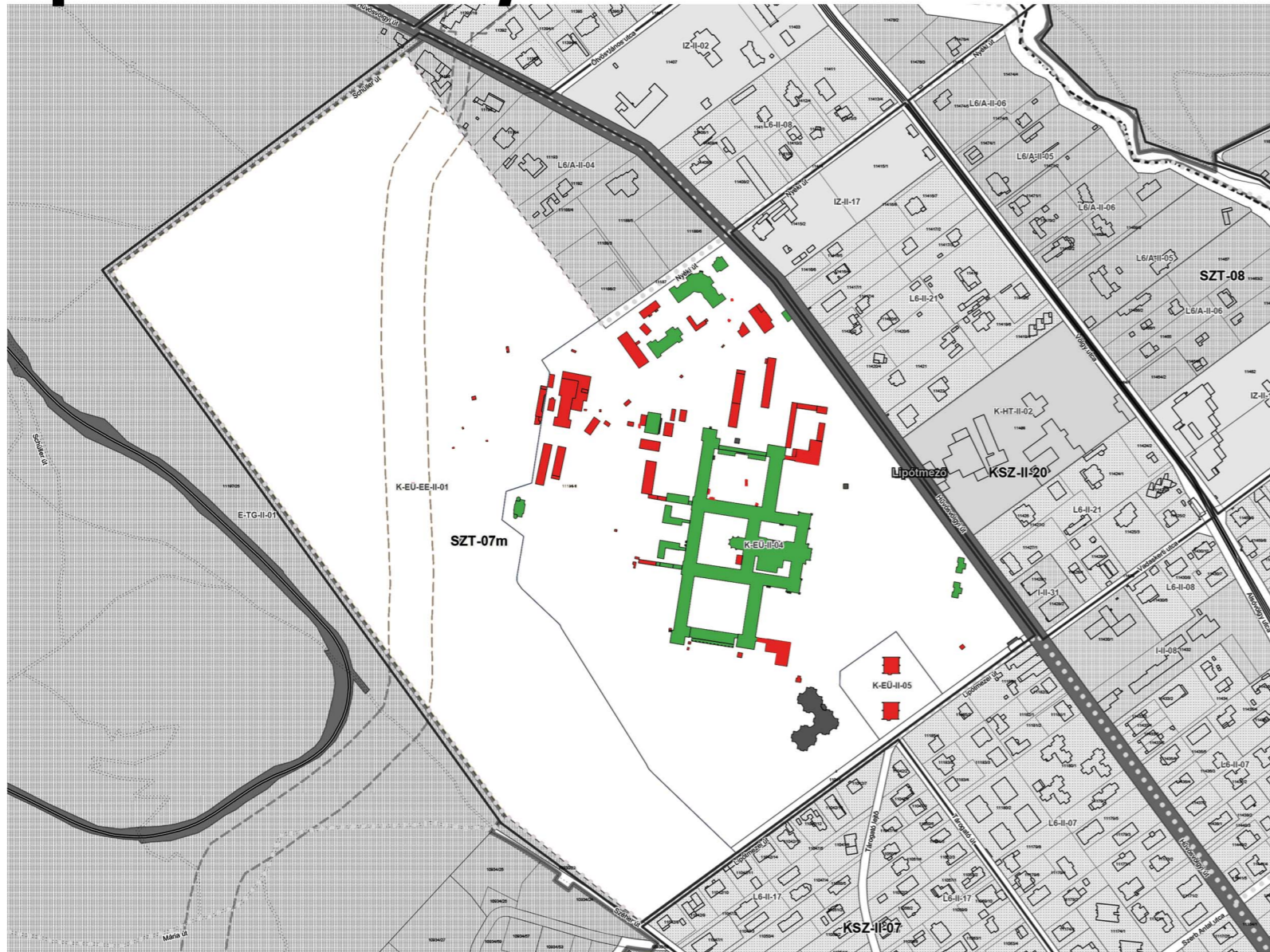
Az elbontandó részek utólag beépítettek, amelyek vagy zavarják a mostani látképet, és egyáltalán nem illenek bele a környezetbe, valamint megépítésükkor nem igen figyeltek a tartósság létrehozására, így állapotuk a még 150 éves főépületnél is rosszabb.

Az egyetlen épület, mely a területen helyezkedik el, és felújítást nem igényel, mert karban van tartva és használják, az a Vadaskert épülete, melyet ők maguk terveztek az igényeiknek megfelelően, így a legalkalmasabb környezetet hozták létre.

A területrendezésnél figyelembe kell venni a határok tisztázását is. A később ismertetett koncepcióban felvázoljuk, hogy mely területek elkerítésére van szükség, ám a mostani helyzet változtatását egyelőre egy helyen kell kieszközölni: a Vadaskert Gyermekotthon teljesen el van zárva a természeti területektől, úgy mint az erdőtől, tisztásoktól, történeti kerttől. Ez nem jó, mert mind egészségügyileg, mind kezelések szempontjából.

Emellett a lehetséges bejáratokat kell még kitisztázni, valamint azt, hogy ott szabad, de mégis felügyelt bejutási lehetőségek vannak. A történeti kert bejáratánál meglévő, és felújítandó portaépületek ezt a célt szolgálják, és a többi bejáratnál is szükséges valamiféle ellenőrzés. Valamint esetleges védőnövényzeti sáv létrehozása is feladat lehet.

Épületállomány felmérése

megtartandó és felújítandó -
értékes épület mind funkcióját, elhelyezkedését,
kialakítását tekintve, de leromlott és elhanyagolt
állapotuk miatt felújítást igényelnek

elbontandó, nem megtartandó -
nem megmenthető épületek, mert jelenlegi áll-
apotukban nem megmenthetők, nem illenek bele
a történelmi környezetbe, funkciójukat nem lehet
visszaállítani, új funkciót nem tudna fölvenni

jelenlegi állapotában megtartandó -
folyamatos használatból és karbantartásból ki-
folyólag jó állapotban levő épület, mely meg-
tartandó és jelenlegi funkcióját jól el tudja látni

Programterv és kapcsolati rendszer(ek)

Az alább felvázolt kapcsolati rendszerekre a különböző érdeklődési szervekkel való konzultációk során jutottunk el. Az egész terület egy igen bonyolult funkciószámát kap, de mivel ekkora területet lehet belakni, úgy gondoltuk, hogy elbírja, és megbírkózik vele. Az egészségügyi programon kívül illetve azzal karöltve megalkottunk egy társadalomnevelő és gondolkodásfejlesztő koncepciót, melyben szerepet kap az addikciókezelés, a társadalomból kiesettek visszaintegrálása, a mentálisan sérültek ellátása és gyógyítása, az idősek gondozása illetve lehetősége a saját életre felügyelt (így a rokonok számára is megnyugtató) körülmények között, de mindezek mellett olyan szegmenseket is beletervezünk, melyek gazdaságilag is segítik fenntartani az egész létesítményt, ezek pedig a magánklinika, mely hazai egészségügyi magánszektorára lenne szabva, és egy beauty centert amerikai mintára, ami viszont Európa-szintű szolgáltatásokat nyújtana. Ezek együtt adnák ki a teljes koncepciót, és igen figyeltünk arra, hogy ezek kapcsolatai a lehető legjobbak és legmegfelelőbbek legyenek.

Egészségügyi koncepció

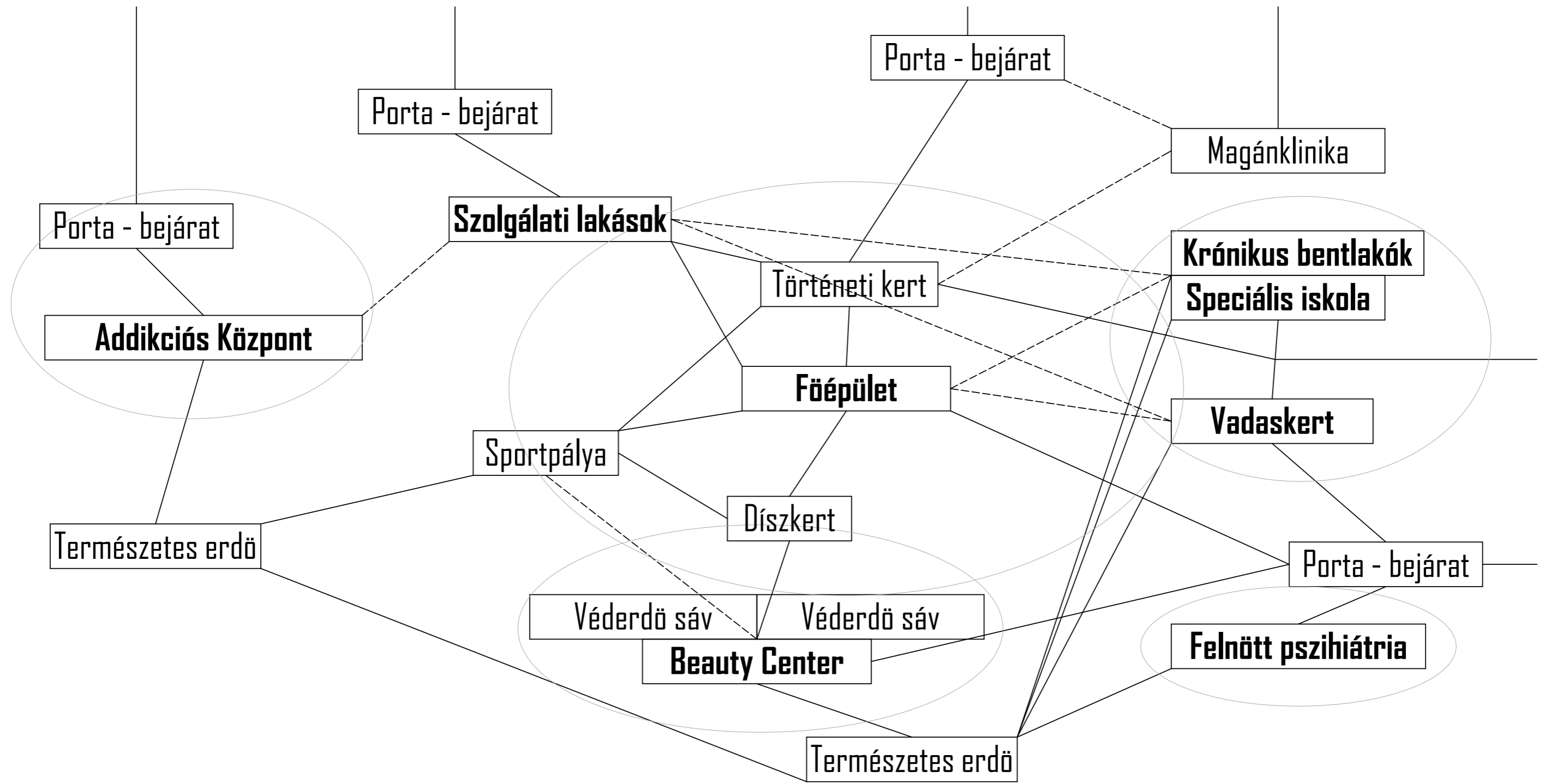
A főépület államra hagyományozásakor a végrendeletben kikötésre került, hogy csak és kizárólag egészségügyi funkciót lehet benne elhelyezni, így, és a kiírásnak megfelelően, összetett egészségügyi komplexumot volt célunk létrehozni.

Két fő törekvésünk volt: a mentális és a fizikai rehabilitáció teljes feltérképezése és lefedése a területen és az azon adódó funkciókkal.

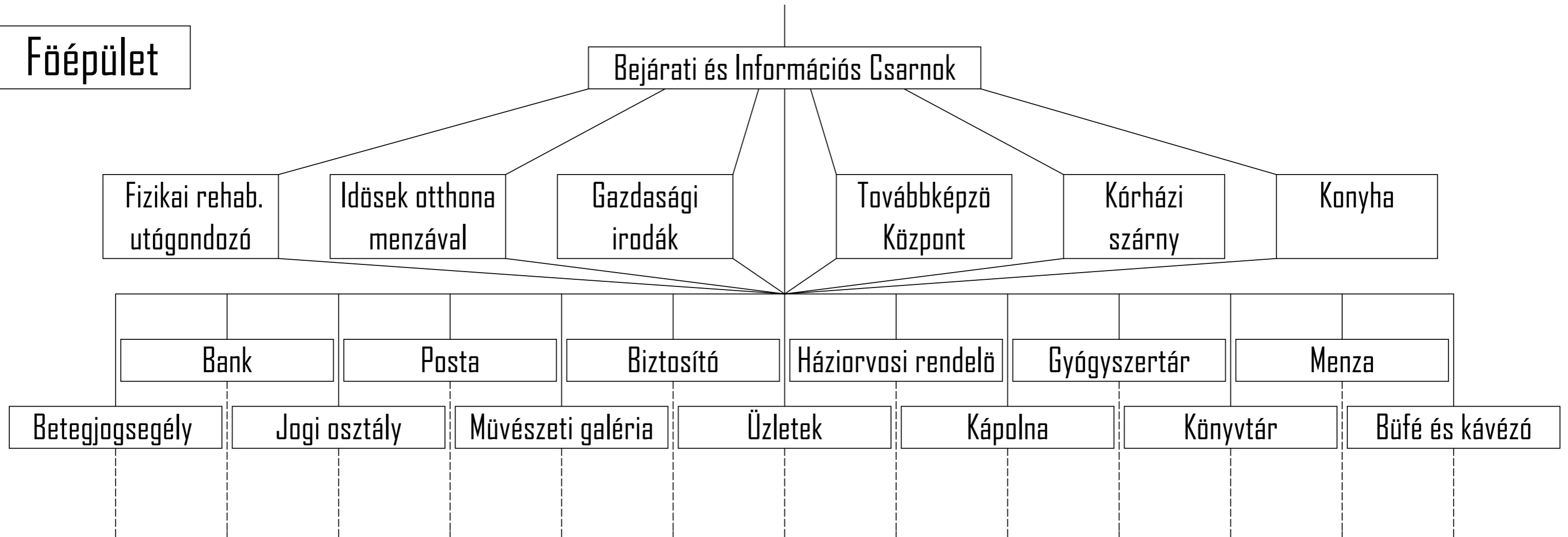
A mentális rehabilitáció első lépéhez a területen meghagytuk az amúgy is jól működő Vadaskert Gyermekpszichiátriát, viszont azt kiegészítve beterveztünk egy speciális nevelést igénylő gyermekeknek kifejlesztett alsó tagozatos iskolát. Emellett a terület jó levegője és a Budapest és vonzáskörzetében hiányban levő krónikus megbetegedésű gyermekek bentlakásos kezelését ellátó intézetet. Ezeknek közös átjárójuk lenne az egész terület zöldfelületeire. Valamint, hogy ne csak a gyermekekkel foglalkozzunk, mert a magyar felnőtt lakosság jó része is küzd mentális problémákkal, egy felnőtt pszichiátriát is beterveztünk, amely a külvilágtól teljesen elzártan (a külvilág és a bentlakók védelmére egyaránt) létesülne, jó levegőn, nagy kerttel, de akár felügyelt átjárással az egész intézmény területére. A mentális rehabilitáció témájába sorolható az Addikciós központ is, ahol szenvedélybetegek gyógyítását tűzik ki célul, valamint a társadalomba való visszailleszkedést segíti elő a börtönviselték rehabilitációjáért felelős Rabrehab és a hajléktalanok segítését célul kitűző Reintegrációs központ.

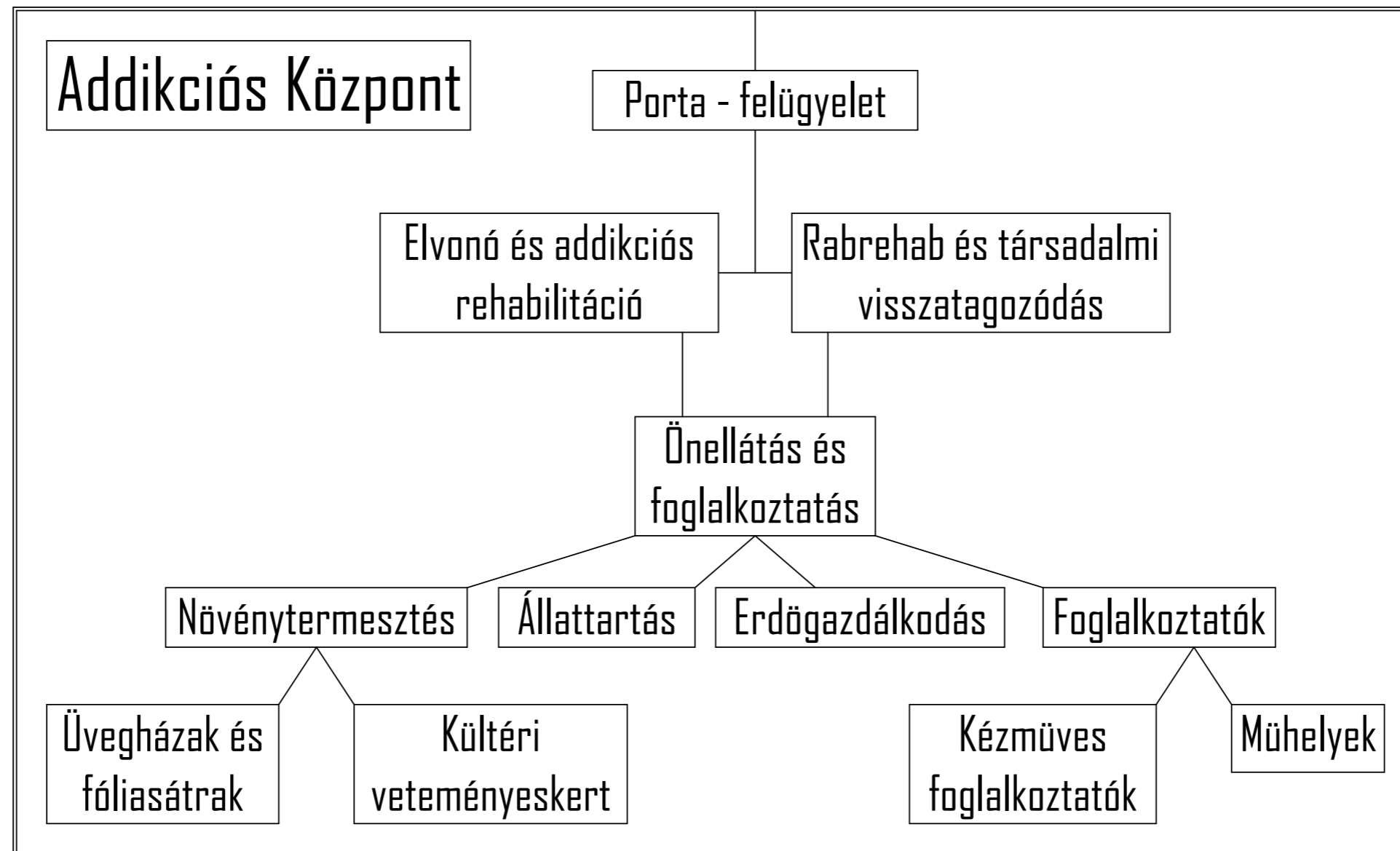
A fizikai rehabilitáció alapvetően igen sokrétű. Kezdve már a köré rendelt egészségügyi feladatokkal – hogy ezeknek eleget tegyünk, a kórházi részlegben külön található egy belgyógyászat, egy neurológia, egy általános sebészet és egy traumatológia, valamint egyéb szak- és normálrendelők. Aki az utógondozásban szeretne részt venni, annak a gyógykezelések helye és ideje, valamint kiszolgáló személyzete is adott a Főépületben. Az utógondozás jelen esetben 1-2 hónapnyi ápolást jelent, mely például egy combnyaktörésnél már ideális időtartam, hogy a sérült megtanuljon újra

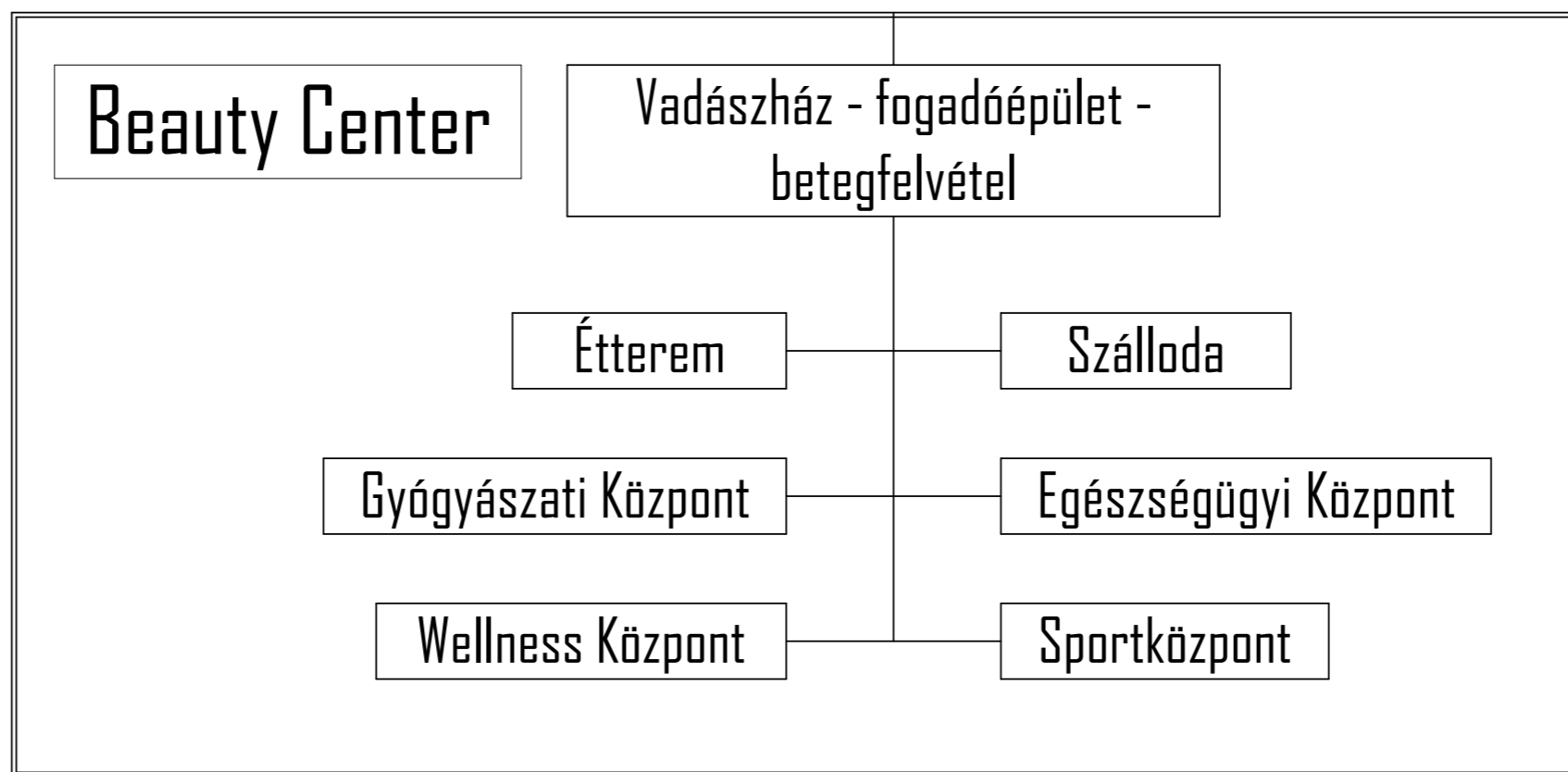
együtt élni törött, majd megmútott, majd meggyógyult testrészével, és ne legyenek esetleges komplikációk az utókezelések elmaradása miatt. Ehhez a funkcióhoz kapcsolódóan egy idősek otthona is be lett tervezve, ahol idős egyedülálló emberek, vagy házastársak élhetik a saját életüket, társaságot találhatnak, elfoglalhatják magukat mindenféle tevékenységgel, mégis ellenőrzött körülmények között vannak, ahol szólnak nekik, hogy a gyógyszereiket ne felejtsek el bevenni, figyelnek rájuk, hogy ne essen bajuk, és így tovább. A magánklinikai részlegben fizetős magánrendelések folynak, ahol megtalálható: mozgásszervi rehabilitáció, ortopédia, reumatológia, szemészet, urológia, neurológia, belgyógyászat, foglalkozás-egészségügy, bőrgyógyászat, fogászat, fül-orr-gégészet, allergológia, egynapos sebészet - kézsebészet, fizikoterápia, gyógytorna, masszázs, dietetikus, nőgyógyászat. A beauty center pedig egy olyan létesítmény, ami európai szintű és híréllátással várja exkluzív vendégeit, amely ellátások magukba foglalják a plasztikai sebészetet, fogyókúra centrumot, pszichológiai tanácsadást, stb.

Főépület

Területhasználat

Az alábbi ábrán fel van sorolva az összes funkció, mely általunk betervezésre került, és ezen az ábrán megmutatjuk, hogy mi hogy képzeltük el belakni ezt a hatalmas területet.

Jelmagyarázat

Főépület

- Fizikai rehabilitációs utógondozó menzával
- Kórházi részleg
- Idősek otthona menzával
- Variálható funkciójú részleg - Utógondozó és Idősek otthona valamint a Továbbképző központ számára
- Szolgáltató központ - Bank, Posta, Biztosító, Gyógyszertár, Közigazgatás, Továbbképző központ...

Addikciós központ

- Porta és foglalkoztató
- Addikciós épület - Elvonó és rehabilitációs részleg valamint olyan függőségben szenvedőknek
- Rabrehab - Börtönviseltek társadalmi visszatagozódását segítő központ
- Istálló - állatudvar az önálló gazdálkodáshoz és termeléshez foglalkozásnak
- Üvegházak

- Magánklinika - járóbeteg ellátás a magánszférában
- Krónikus gyermekbetegek bentlakásos épülete és Speciális nevelést igénylő gyermekek alsó tagozatos iskolája
- Vadaskert Gyermekpszichiátria - alapítványi tulajdonú, jelenleg is működő intézmény
- Felnőtt pszichiátriai részleg
- Beauty Center - nyugati mintára szerveződő, Európa-hírű exkluzív szolgáltató centrum
- Sportpálya - fedett és szabadtéri sportpályák az egész komplexum használatára
- Szolgálati lakások

Kertek és erdők

- Történeti jelentőségű kert - eredeti szépségében visszaállított városi parkjellegű kert
- Új telepítésű kert
- Véderdősáv - a privát jelleg kialakítása érdekében sűrűbb beépítéssel
- Természetes erdő - bizonyos fokú erdőgazdálkodás kiépítésére

Közlekedési útvonalak

- Autós utak
- Gyalogos útvonalak
- Parkolók

Építészeti koncepció

Építészként megpróbáltuk a rengeteg információhalmazt, melyet anyaggyűjtéseink során szereztünk összerendezni (ez a programtervénél látható), majd az így keletkező igényeket, funkciókat, feladatokat igyekeztünk a tőlünk telhető legjobban szétosztani a területen. Ez a fejezet funkcionálisan közelíti meg a kérdést, az építészet kérdésében, bár néhány területen eljutottunk a legapróbb részletekig, mégis általánosságban a koncepcionális szinten maradtunk meg alapvetően, mivel a pályázat is ezt igényli.

Főépület

A főépületben található az Utógondozó, a Kórházi részleg, az Idősek Otthona, és a Szolgáltató Központ. Maga az épület igen érdekes, többszintes, és a különböző szárnyakban eltérőek ezek a szintszámok. A főépület fejrészénél neveztük ki az alapsíkot, ahol így a mi rendszerünkben van földszint, 1. emelet és 2. emelet, valamint egy alagsor és egy pince (ez utóbbi kettő nincs teljesen fölmérve, valamint a korábban ott dolgozók szerint még a pince alatt is van egy szint). A főépület belsőkertek köré szerveződött, melyeket mi megnyitnánk egymás felé, azaz átjárhatóságot engednénk meg. Emellett a két legkisebb belső udvart lefednénk állandó jelleggel, így ott kialakulna egy-egy üvegház, melyet egyaránt lehet növénytermesztésre, de akár csak téli napokon a halvány napsütésben való ücsörgésre is használni. A középső nagyobb belső kertet pedig ponyvalefedéssel ideiglenes illetve inkább változtatható lefedéssel árnyékolnánk le egy kissé, mely a nyári nap tűzését tudja enyhíteni nyitott állapotban (bár a fényt akkor is átérteszti) télen pedig senkit nem zavar csokott állapotban, mindemellett esztétikus megjelenése nem zavarja meg a későromantikus kastély belső udvarának képét.

Az Utógondozó a fizikai rehabilitációs programhoz tartozik. Leginkább szállásjellegű, 2-3-4 ágyas szobákkal vannak a szárnyak ellátva, ám egészségügyi dolgozói kérésre minden szintre beterveztünk egy olyan szobát, ahol az egyes betegeket egy kicsit át lehet mozgatni (egy igen kicsi és minimális berendezésű tornateremről van szó) valamint minden traktus minden szintjének közepén van egy nővérszoba (számunkra logikusabb lett volna a két szélén elhelyezni egy-egy nővérszobát, ám szintén egészségügyi dolgozói kérésre és megbeszélés után a nővérszobák közepre kerültek: agy ha közösen kell dolgozniuk, akkor nem a folyosó két végéről kell elindulni egymás felé, mindkét irányba könnyebben mozognak, bár így nincs meg a nővérszoba lezáró jellege a folyosók végén). Az utógondozásba beletartozik a rendszeres orvosi ellenőrzés, így közvetlen kapcsolattal rendelkezik a kórházi szárnyal minden szinten. Emellett a fizioterápia és gyógytorna nagyobb része a medencénél illetve a Sportközpontnál zajlik – így rá van kényszerítve a beteg, hogy mozogjon és a friss levegőn is mozogjon, ami igen egészséges, és nem engedi, hogy a páciens a sok bezártságtól depressziós legyen.

A Kórházi Részlegben a rehabilitáció minden alapvető „kiszolgáló” részlege megvan: a főépülethez min „csápok” hozzáépített szárnyakban található a belgyógyászat, a neurológia, a traumatológia, és az általános sebészet. Ezt a részt kívülről is meg lehet közelíteni, külön út érkezik ide, feltételezve, hogy a mentők is tudnak erre közlekedni. A kórházi részleg

főépületen belőli részén pedig rendelők vannak: egyrészt általános rendelések, valamint szakrendelések. A környező funkciók miatt beterveztünk fogászatot, szemészetet, allergológiai és bőrgyógyászatot, de ezen szakrendelők számát és profilját még jócskán lehet bővíteni. Az idősök otthona közelsége miatt beterveztünk egy gerontológiát is, mely kifejezetten az ott lakó idősökkel foglalkozna.

Az Idősök Otthona egy külön kis közösséget hozna létre. Egyedülálló vagy még kapcsolatban élő idős párok költözhetnének be, és a havidíj fejében kapnának egy számukra megfelelő méretű lakást, ahol élhetik a saját életüket, de a nővérek vigyáznának rájuk. Mindenki megtalálhatja magának a megfelelő elfoglaltságot, ami lehet kertészkedés, olvasás, kézműveskedés, sportolás, valami közösségi tevékenység, sétálgatás a kertben, és így tovább.

A Szolgáltató Központ helyezkedik el a főépület fejrészében, mert ide olyan funkciók kerülnek, melyek külsős, nem feltétlenül az itt bentlakókat meglátogatni kívánó embereket is bevonzzák. Ilyen funkció a földszinten a bank, post, biztosító, gyógyszertár, háziorvosi rendelő, jogsegély és betegjogsegély. Az első emeleten a ez egész terület igazgatását kiszolgáló iroda együttes található, a legimpozánsabb, főbejárat feletti részénél egy hatalmas tárgyalóteremmel. A második emeleten pedig továbbképző központ található, ahova egyetemisták valamint már praktizáló orvosok továbbképzését lehet szervezni, mivel több nagyobb előadó, valamint több kisebb gyakorlati teremmel, ahol a helyi eseteket is tudják vizsgálni a tanoncok. Az alagsorban pedig üzletek találhatóak, melyeket akár az intézet kiad, akár pedig az itt lakók termékeit illetve terményeit lehet eladni. Valamint még egy művészeti galéria is található, mely az egész területen bentlakó és dolgozó emberek terápiáján, önkifejezésén születik: festmények, szobrok és egyéb műalkotások (ezeket is meg lehet venni, évente egy-kettő hivatalos árverést tartanak, hogy ebből is támogatói összeg folyjon be – nem a pénz mennyisége a lényeg, mert az lehet jelképes is, hanem a támogatás)

A Szolgáltató Központ egy kicsivel védettebb, vagyis beljebb levő területein eredeti funkciójának megfelelően egy kápolna található, melynek belső tere csodálatos – ezt érdemes megtartani, de nyilván, mint az épület összes többi részét, ezt is fel kell újítani. A kápolna két oldalán, valamint azon kívül ebben a középső traktusban még egy könyvtár található, melynek közönségforgalmi részei vannak a földszinten és az emeleteken, kiszolgáló funkciói, mint például raktár, pedig az alagsorban található. A földszinti nagy olvasó alatt található a már említett művészeti galéria, és a kápolna alatt pedig a hely történetéről szóló kiállítás.

Az alagsorban még ezeken kívül egy nagyüzemi konyha található, mely az épület földszintjén, az utógondozó és az idősök otthona szárnyai közt levő menzákat szolgálják ki.

Addikciós központ

Az Addikciós Központ a leginkább társadalom nevelő intézményrendszer. Itt megtalálható a függőségeket kezelő elvonó (a nagyobb épület, mely szintén felújítást igényel, de térszervezése és struktúrája tökéletesen megfelel erre a funkcióra – korábban is használták ilyesmire.), valamint egy RabRehab és egy Reintegrációs Központ. Ez utóbbi kettő egy épületben vannak: börtönviseltek társadalomba való visszatagozódását segíti az egyik (a mi elképzelésünkben ez úgy működhetne,

hogy a jó magaviseletű elítéltek büntetésük utolsó, tegyük fel, két évét nem bent, a rácsok mögött töltik, hanem eben az intézményben, ahol fokozatosan visszavezetik őket a társadalomba míg rászoktatják őket a munkára és tanítanak nekik valamilyen foglalkozást is. Az első félévben csak a területen belül mozoghatnak, szigorú felügyelettel, ottani munkákat elvégezve, a második félévben már heti egy-egy napot külső területeken eltöltve munkával természetesen ez is felügyelet alatt, a maradék időben pedig szintén bent dolgoznának. A harmadik félévben már egyre több időt töltenek kinn, de még mindig az intézményben laknak és oda járnak vissza, és felügyelet alatt vannak, míg az utolsó félévben már kint töltik idejüket, akár a lakhatást is, de minden héten vissza kell járni felügyeletre, és megtekintésre, hogy nem siklottak-e ki), a másik pedig a hajléktalanok számára nyújt újrakezdési lehetőséget (hasonlóan a rabrehabhoz).

A területen kialakításra kerülne növénytermesztésre (üvegház és bontható fóliasátor kültéri veteményeskerttel együtt) és állattenyésztésre alkalmas terület, ahol az itt lakók termelhetik meg a saját ellátásukhoz szükséges alapanyagokat – ez gazdaságilag biztos hogy megéri, betegek szempontjából viszont munkaterápia, lefoglalja őket, segít a helyes úton maradni, é még tanulnak is valamit belőle. A területen emellett több műhely is található, különböző foglalkozásoknak megfelelően kialakítva, hogy mindenki megtalálja magának azt, amit a legjobban ért, vagy kedve van (asztalos, agyagos és egyéb műhelyek, méhészet, lekvárüzem, fűszerszáritó, pékség, stb).

Magánklinika

A magánklinika a telek legdélekeletibb részén található, külön bejárással és parkolóval, hogy aki csak ide érkezik, ne kelljen végigmennie az egész parkon. A magánklinikán, nevéből adódóan, magán, vagyis fizetős rendelés zajlanak egy magasabb színvonalon, mint az állami szférában. Ebben a épületben igen sok egészségügyi funkció kap helyet: mozgásszervi rehabilitáció, ortopédia, reumatológia, szemészet, urológia, neurológia, belgyógyászat, foglalkozás-egészségügy, bőrgyógyászat, fogászat, fül-orr-gégész, allergológia, egy napos sebészet - kézsebészet, fizioterápia, gyógytorna, masszázs, dietetikus, nőgyógyászat, stb. (mint ahogy már korábban említve volt). A parkba való átjárás ugyan nincs megtiltva, de a klinikának egy saját, nyugodt, békés belső kertje van, ami a páciensek felüdülésére szolgálhat.

Krónikus betegségben szenvedő gyermekek bentlakásos intézete

Hosszútávú betegségben szenvedő és folyamatos ápolást s figyelmet igénylő gyermekek számára alapított létesítmény. Ilyen betegségnek többek között azt asztmatikus légzés, rákos megbetegedések, például leukémia, valamint Dawn-szindróma is szerepelhet. Ehhez megfelelően speciális környezetet kell kialakítani, hogy gyógyulásukat a lehető legjobb mértékben elő leessen segíteni. Maga a terület is alkalmas ilyen szempontból, főleg a légúti megbetegedések kezelésére, lévén igen egészséges levegője van, és sok zöldfelülete. A gyerekek közösséget igényelnek és társakat, akik hasonló körülmények közé vannak „beszorítva”, így egymással való megismertetésük és együtt lakásuk is elősegítheti gyógyulásukat (ez nem azt jelenti, hogy össze vannak zsúfolva egy szobába harmincan, hanem hogy 2-3-4 ágyas szobákban laknak együtt, és sok közös programjuk van, mindenki azon vesz részt és úgy, ahogy egészségi állapota megengedi illetve annak a legjobb).

Speciális Nevelést Igénylő gyermekek alsó tagozatos Iskolája

A Vadaskert közvetlen szomszédságában létesítenénk egy olyan SNI-s gyermekek számára kialakított alsó tagozatos iskolát, amit egyrészt a Vadaskerti gyermekek, a krónikus osztályon bennfekvő betegek, de külsős gyermekek is használhatják, látogathatják. A felmérések szerint ilyen SNI-s iskola igen kevés van Budapesten, pedig igény lenne rá. Eredeti elképzelésünkben egy olyan iskolát szerettünk volna betervezni, ahol a SNI-s gyerekek átlagos gyerekekkel kerülnek egy osztályba, hogy egyrészt az előbbiek tanuljanak az átlagosoktól és lenyugodjanak, beilleszkedjenek, másrészt pedig hogy az utóbbiak elfogadóak legyenek és tudják kezelni az átlagostól eltérő embereket is (társadalom nevelés, mely már az alapfokú megközelítésben elkezdődik). Ez a elképzelés nem működhet a benne élők elmondásai alapján (nem a gyerekekkel van a gond, hanem az SNI-s betegeket megítélő és tőlük elzárkózni igyekvő szülők a problémásabbak). Viszont ilyen oktatásra szükség van, és a felmérések alapján meg is töltenék az iskola padokat, így úgy döntöttünk, hogy az egész oktatás a nem átlagos gyerekeknek lenne főleg szervezve, amibe bekapcsolódnak a krónikus osztályon fekvők is, és külsős, speciálisabb természetű gyermekeknek is megvan erre a lehetőségük. Amennyiben egy szülő szeretné gyermekét megismertetni ezzel a világgal, úgy természetesen ők is járhatnak, de tudomásul kell venniük, hogy ez egy más berendezkedésű iskola. Emellett a Vadaskert kezeléseit is megkönnyítik, ha nem kell egy átlagos iskolával hadakozni az igazolatlan órák száma miatt, hogy a gyermek épülése teljes legyen.

Az iskola oktatásában természetesen a testmozgás is igen nagy szerepet kap, amit egyrészt a kertben tudnak megtenni, de mivel az átjárást megengedtük a tervünkben, a gyerekek és tanáraik átmehetnek a főépület mögötti sportpályákra, amiket nyugodtan használhatnak. Emellett a z erdőbe is átmehetnek barangolni, kirándulni, játszani, ez szintén épülésükre szolgál, valamint a tanároknak is kedvezményt jelent ez a rengeteg zöldfelület, minthogy bevezették a napi testnevelés órát, így sokszínű lehetőségekkel a gyermekek sem és a tanárok sem unják meg egy testnevelésterem belső falát (amely amúgy található az épületen belül is – az oktatási időn túl ki lehet adni egyéb szervezeteknek, illetve az iskolai ünnepeknek vagy sportversenyeknek is otthont tud adni).

Vadaskert Alapítvány – Gyermekpszichiátria

A Vadaskert gyermekpszichiátria, ami már az előképeknél igen alaposan be lett mutatva, elképzelésünk szerint maradna a helyén, mindenféle beavatkozás nélkül, eredeti funkciójában – jól működik, saját maguknak tervezték, így teljesen megfelel számukra az épület, feladatukat megfelelően el tudják látni. Az egyetlen változtatás a területükkel kapcsolatban az lenne, hogy kapnak az iskolával közösen egy bejáratot a területre, hogy a gyerekek is élvezhessék a zöldfelületeket és a sportpályákat (ezt külön kérték, és felhívták a figyelmünket erre).

Felnőtt pszichiátriai intézet

A terület múltjával összekapcsolódva, illetve a Gyermekpszichiátria mellé gondoltunk egy felnőttpszichiátriát is betervezni, mert a magyar felnőtt lakosság nagy százalaga küzd mentális problémákkal, amelyek akár igen súlyosak is lehetnek. Lipótmező bezárásával igazából ennek

kezelhetőségét szüntették meg, amin szerettünk volna változtatni. Elképzelésünkben egy olyan nyugodt, békés központot hoztunk létre, mely a külvilágtól elzártan tud működni: ez egyrészt védi a bentlakókat a külvilág disztraktív jellegétől és az emberek megjegyzéseitől, mert ez a hely az ő lelki és szellemi gyógyulásukra van kitalálva, nem számít, hogy ez a külvilágnak hogy vetül ki. Másrészről a külvilágot is védi a bentlakóktól, mert egyes szellemi betegségek megjelenései ijesztőek lehetnek a hozzá nem szokottaknak/értőknek. Legfontosabb vonás ez a védettség kialakítása volt, így saját bejárattal, magas kerítéssel, de nagy kerttel és tágas terekkel rendelkezik, saját parkolója van és itt is figyelik a ki- és bejárást.

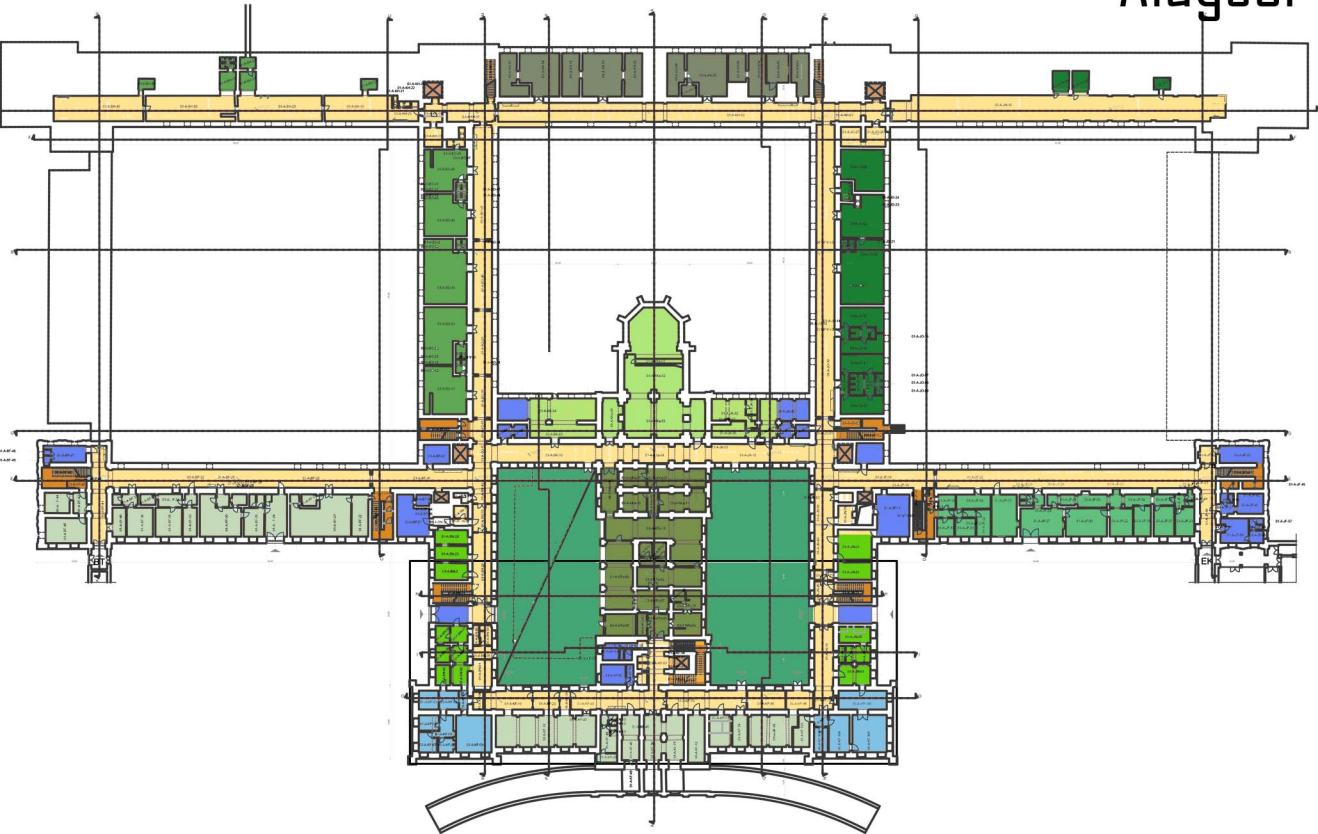
Beauty Center

A terv ebben az esetben egy olyan európai szintű klinikát és egészségcentrumot létrehozni, mely a vagyonosabb külföldi vendégeket vonzza be. Profiljában az exkluzív szolgáltatások szerepelnek, úgy mint plasztikai sebészet, wellness központ, fogyókúra centrum, addikció, mentális egészségközpont, stb. Fogadóépületéül a korábbi vadászházát neveztük ki, egyrészt mert szerettük volna megtartani az épületet (elhelyezése – tengelyesen kapcsolódik a főépülethez, és kialakítása szintén értékes) és erre a funkcióra teljesen jól megfelel. Viszont a vadászház mögött egy igen modern felszereltségű és kialakítású, pavilonos telepítésű komplexumot helyeztünk el, mely teraszosan illeszkedik a terepviszonyok alakulására. Ezen a területen különösen ügyeltünk arra, hogy a kezdeti kisebb kiterjedést lehessen bővíteni, ahogy terjed a híre és igény van a bővítésekre. Addig pedig csodálatos zöldfelületek tarkítják a környéket. Hogy exkluzivitása kialakulhasson és meg is maradjon, saját bekötőútja van, melyet egy fásor övez, hogy már itt is lehessen érezni a magánszféra védelmét. Az egész területet szintén körbekerítettük, hogy az itt pihenőket ne zavarhassa senki hivatalosan. Valamint, hogy az itteniek ne érezzék magukat fenyegetve a környező funkcióktól (nem szükségszerű, de a biztonság kedvéért) beterveztünk két sűrűbb telepítésű erdősávot, ami eltakarja a beauty centert másrészt pedig minden mást a beauty centertől.

Szolgálati lakások

Amikor felméréseket készítettünk, külön kiemelték számunkra, hogy igen hasznos lenne, ha lennének szolgálati lakások, mert az a munkaerő számára vonzó lehet (például hogy egy vidéki ápolónak, vagy orvosnak igencsak nagy vonzerőt jelent, ha a munka mellé lakhatást is tudnak biztosítani). Viszont fontos volt, hogy legyen távolság a munkahely és a lakás között, de mégis a területen belül legyen, közel a kijáráshoz, esetleg még akár a tömegközlekedési eszközök megállójához. A kijelölt területen és új épületekben kis, egy- vagy kétszemélyes lakásokat terveztünk, kellemes zöld környezetben, közvetlen kapcsolattal a történeti kerthez, de egy saját védettebb belső kerthez is.

Alagsor

Főfunkciók

- Kórház raktára és gépészete
- Idősek otthona raktára és gépészete
- Utógondozó raktára és gépészete
- Művészeti kiállítás
- Történelmi kiállítás a hely eredetéről
- Raktárak
- Belső fedett kertek
- Üzletek
- Főzőkonyha

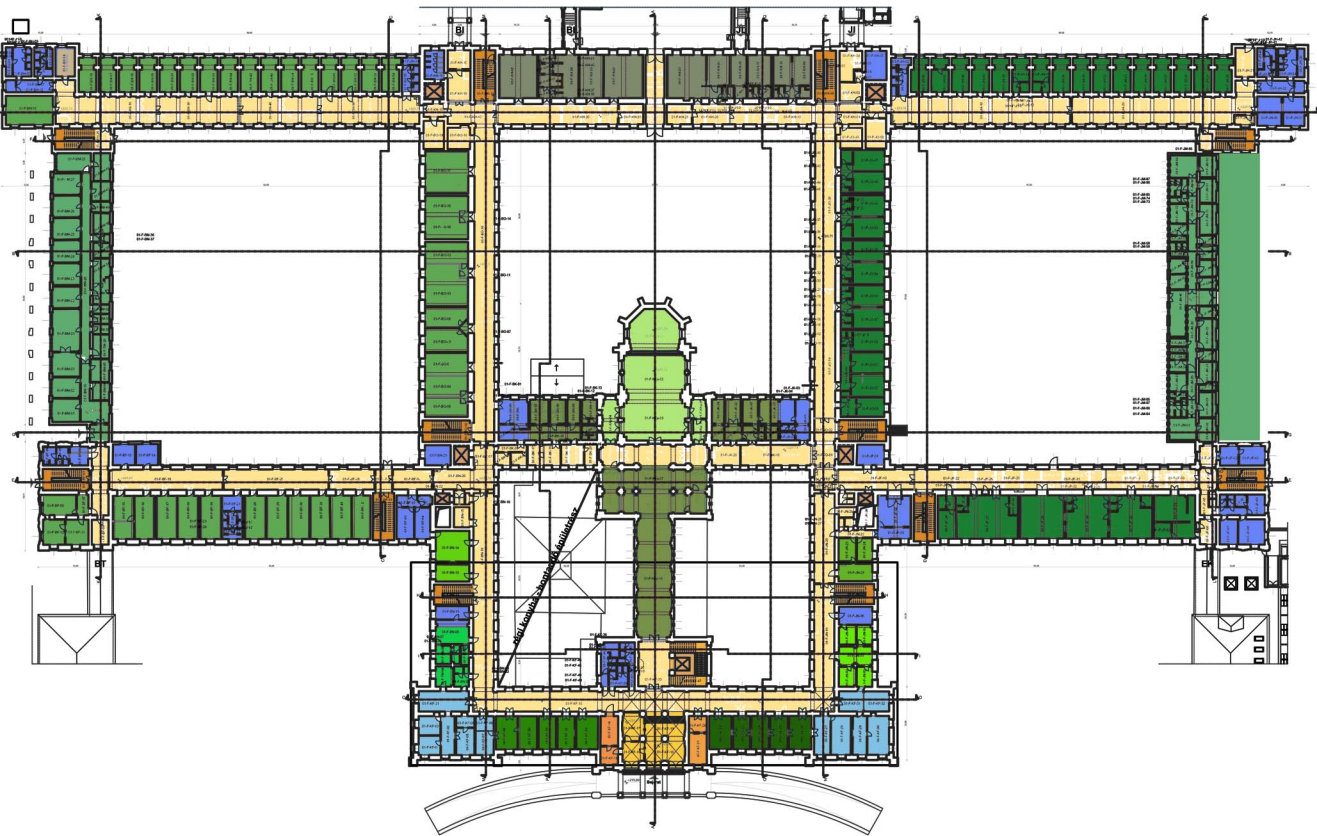
Kiszolgáló funkciók

- Büfé és kávézó
- Mosdók

Közlekedők

- Vízszintes közlekedők (folyósók)
- Függőleges közlekedők (lépcsők)
- Függőleges közlekedők (liftek)

Földszint

Főfunkciók

- Kórházi szárny
- Idősek otthona
- Utógondozó - rehabilitációs részleg
- Könyvtár és olvasó
- Kápolna és sekrestye
- Háziorvosi rendelő
- Központi gyógyszertár
- Jogi iroda
- Beteg jogsegély
- Bank
- Posta és biztosító
- Menza

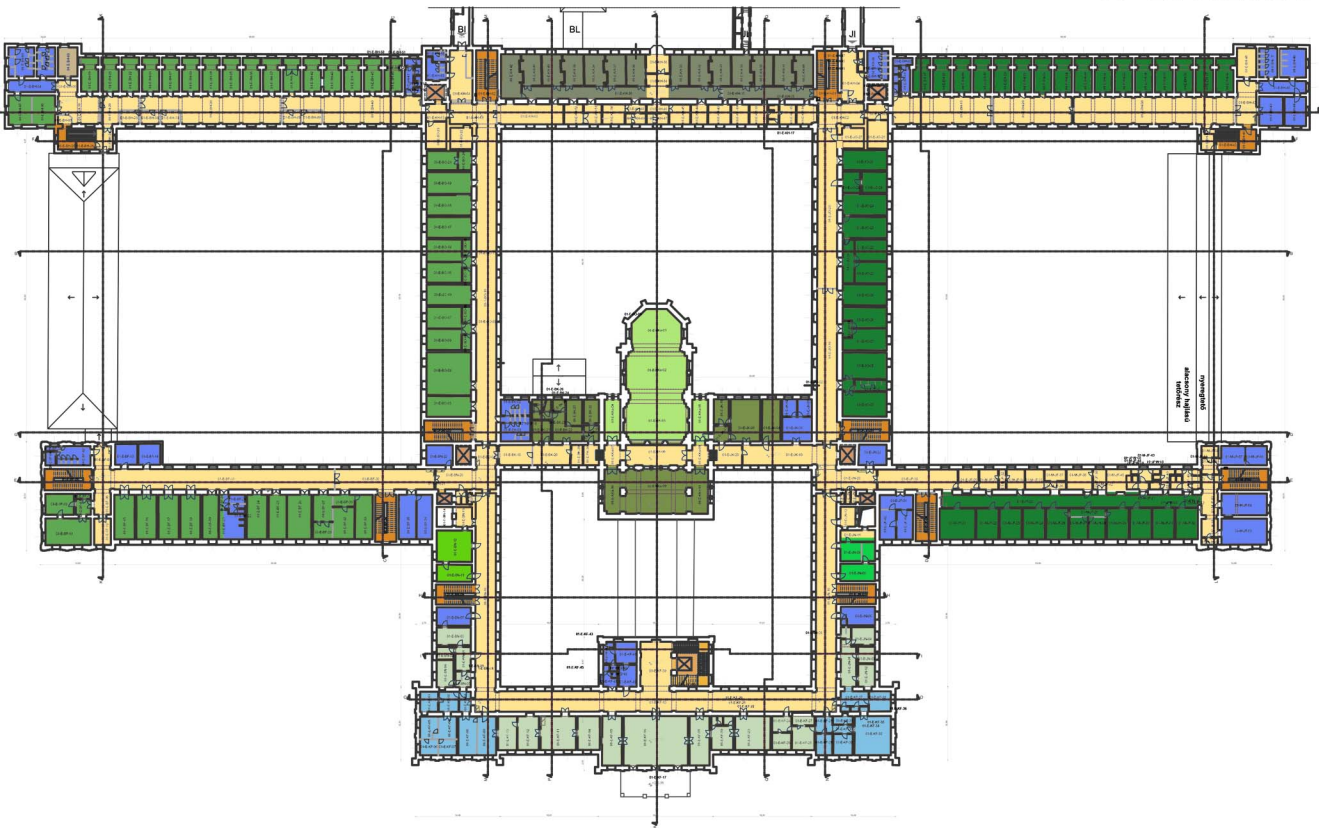
Kiszolgáló funkciók

- Büfé és kávézó
- Mosdók

Közlekedők

- Bejárati és információs csarnok
- Bank bejárata
- Posta és biztosító bejárata
- Vízszintes közlekedők (folyósók)
- Függőleges közlekedők (lépcsők)
- Függőleges közlekedők (liftek)

1. emelet

Főfunkciók

- Kórházi szárny
- Idősek otthona
- Ütőgondozó - rehabilitációs részleg
- Könyvtár és olvasó
- Kápolna és sekrestye
- Női fodrászat
- Férfi fodrászat
- Gazdasági irodák

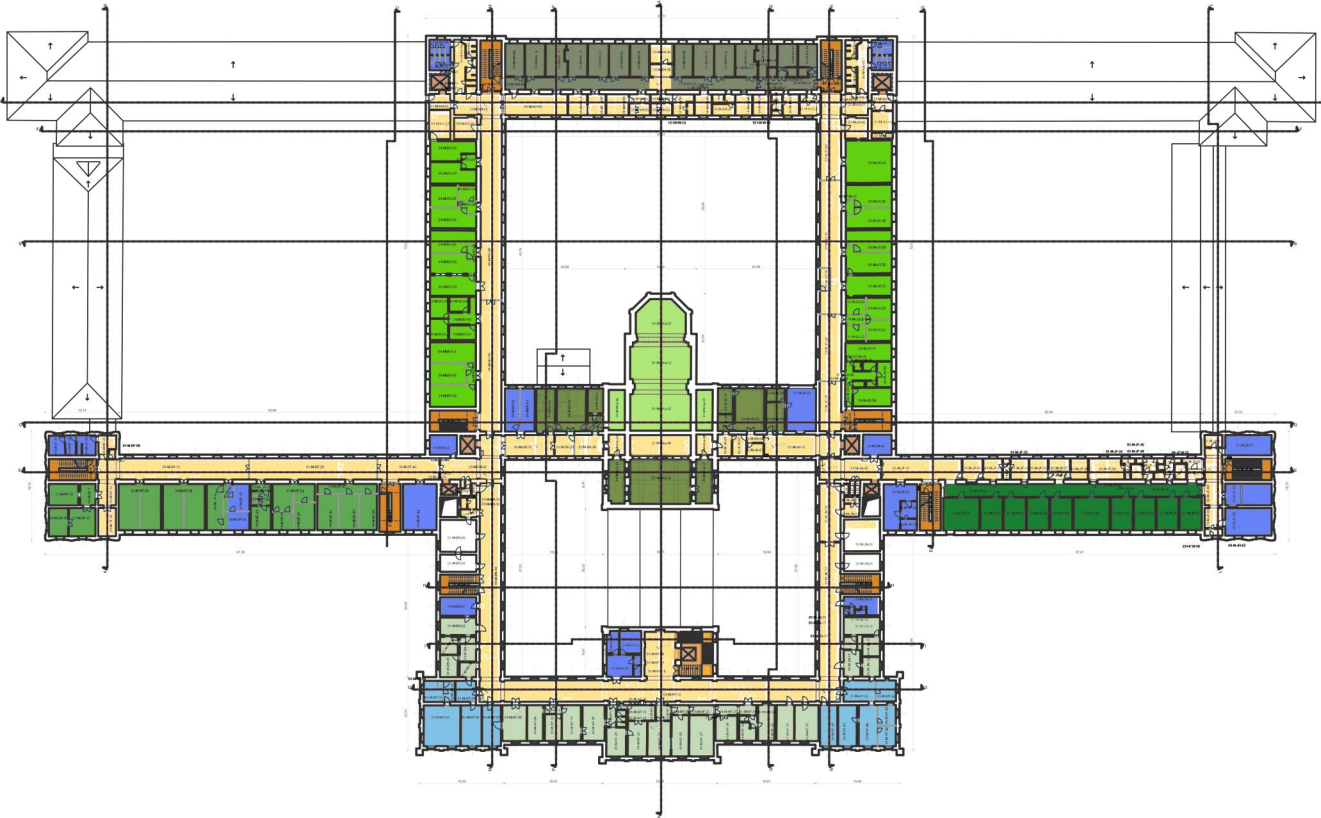
Kiszolgáló funkciók

- Büfé és kávézó
- Mosdók

Közlekedők

- Vízszintes közlekedők (folyósók)
- Független közlekedők (lépcsők)
- Független közlekedők (liftek)

2. emelet

Főfunkciók

- Kórházi szárny
- Idősek otthona
- Utógondozó - rehabilitációs részleg
- Könyvtár és olvasó
- Kápolna és sekrestye
- Variálható funkció - szállítás jelleggel
- Továbbképző Központ

Kiszolgáló funkciók

- Büfé és kávézó
- Mosdók

Közlekedők

- Vízszintes közlekedők (folyósók)
- Függőleges közlekedők (lépcsők)
- Függőleges közlekedők (liftek)

Tájépítészeti és kertészeti koncepció

Az ötletpályázati terv külön foglalkozik az ingatlan kertjével. A kert szervesen kapcsolódik az épületegyüttesekhez, valamint szem előtt tartja a fenntarthatósági, a funkcionális és az esztétikai szempontokat.

Az ingatlan kertje jelenleg elhagyatott, elhanyagolt állapotban van, azonban a történeti kert vonalvezetése, struktúrája mind a mai napig jól látható. A kertépítészeti koncepció legfőképpen ehhez igazodik, megőrizve az eredeti kert hiteles bemutatását, azonban teljesen új kertrészek is megjelennek. A telek nagyobbik részét erdő borítja, mely markánsan meghatározza a kert arculatát, hangulatát. A terv újabb épületek építését is magába foglalja, így a szabadterek struktúrája is próbál ehhez alkalmazkodni.

Az említett erdős terület, az ingatlan nyugati részén fekszik több hektáron. Az erdő alkalmas rekreációs tevékenységekre, mint például kirándulás a betegekkal, de a hely élővilágát, biodiverzitását is növeli. Nem is beszélve településökológiai szerepéről, hiszen - a legfontosabbakat említve - javítja a levegő minőségét a városi környezetben, és jobb városi klímát teremt, csökkenti a „városi hősziget” káros hatását. A terv az erdő megőrzését, és újabb erdősítéseket is magába foglal. Helyet kap a területen egy Beauty Center, mely távolabb helyezkedik el a többi épülettől, és ahol nagyobb igény jelentkezik a csöndre, nyugalomra. Így telepített erdősáv veszi körbe az említett intézményt, jelentősen csökkentve a kívülről érkező zajok mértékét.

A történeti kert struktúráját megőrzi a koncepció, megmarad a korábbi vonalvezetés a bejárat és a főépület között. Ezen utakat mind gyalogos, mind gépjárművek használhatják, átlagos szélességük 4-5 méter. A jelenlegi fák a területen maradnak, hiszen jelentős esztétikai értéket képviselnek. Némelyikük a 20-30 métert is eléri, korukat tekintve hasonlóan szép számmal dicsekedhetnek. A bejárat és a főépület közötti tengelyvonalon a fiatalabb fák kivágásra kerülnek, hogy az épület impozáns homlokzata nagyobb hangsúlyt kapjon. A kivágott fák helyett természetesen újak telepítésére is sor kerül.

A kert északi részén egy nagyobb kiterjedésű zöldfelület kap helyet, melyet sorfák különítenek el a többi részektől. A zöldfelület alkalmas nagyobb csoportok rekreációs tevékenységeire, piknikezésre, különböző játékokra stb. Nem sokkal mellette szintén markánsan jelenik meg egy másik zöldfelület, mely főleg sportpályákat foglal magába. Fenntartása, valamint kialakítása a különböző sportok igényeit tartja szem előtt.

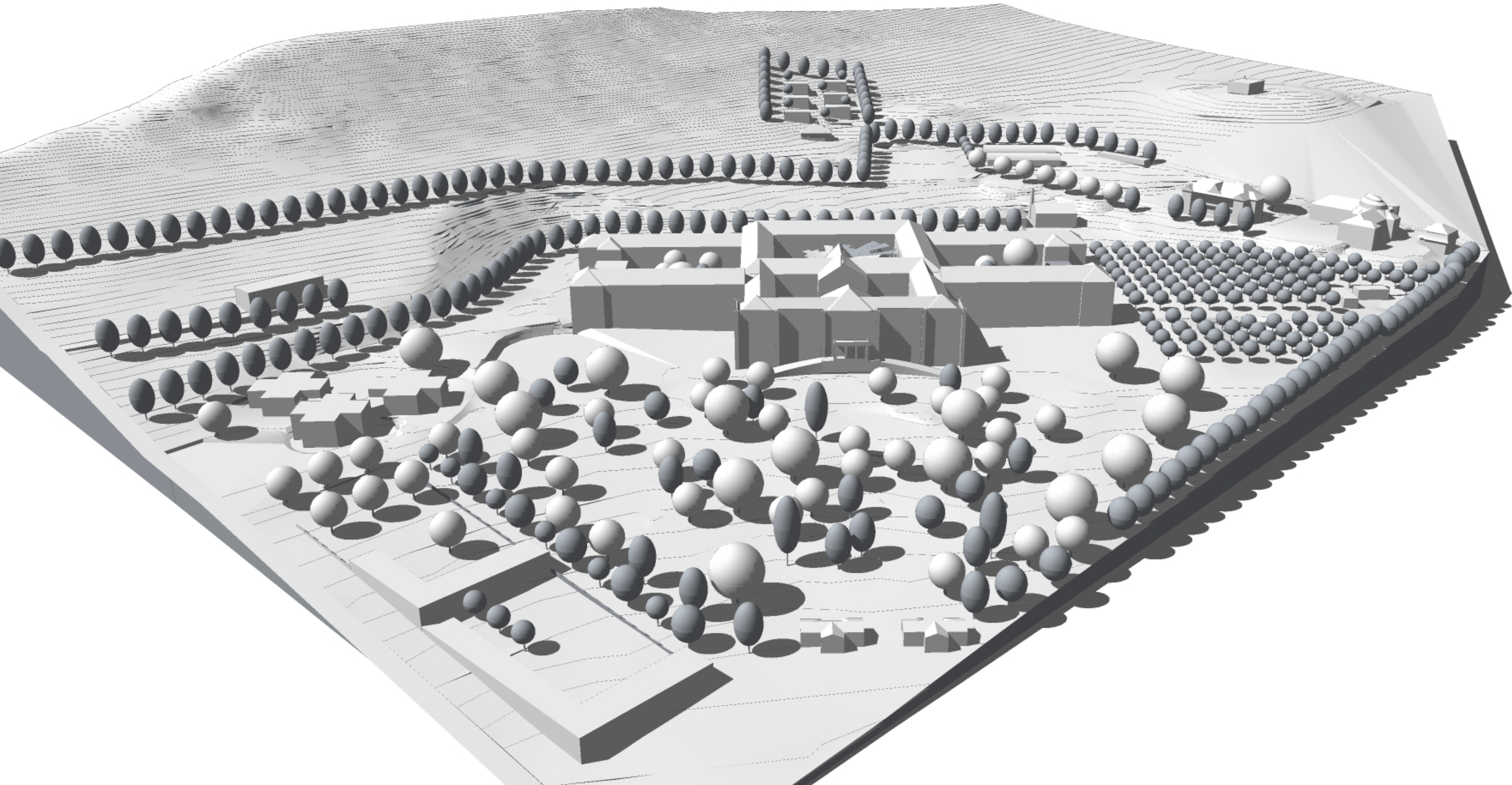
Az ingatlan északkeleti részén fekszik az addíciós központ. Fontos szempont volt, hogy a kezelt betegeknek hasznos foglalkozásokat tudjon nyújtani a kert. Így a fenntarthatóság szellemiségében, megjelenik a tervben egy gyümölcsös, egy szabadtéri veteményes, valamint egy fóliasátor ültetvény. A gyümölcsösben jellemzően hazai fajok/fajták kapnak helyet. A termés leszedésében, illetve az ültetvényes fenntartásában szerepet játszanak a központ betegei, szintúgy a veteményes kertben, valamint a fóliasátorban termesztett növények gondozásában is. A fóliasátorban leginkább délszaki növények termesztésére kerül sor, melyek nem tűrik a hazai hűvösebb téli időjárását. A sátor mobilis, tehát a melegebb évszakok alatt, a sátor elbontásra kerül. A veteményes kertben leginkább

zöldségnövények, valamint gyógynövények termesztésére kerül sor. Természetesen a megtermelt javak a teljes intézmény bennlakói számára készülne, ők is fogyasztanák el. A termesztés ökológiai szellemben történik, így többek között a vegyszeres növényvédelem sem opció (illetve nyomatékosan próbálják azt elkerülni).

A kert déli részén egy ligetes park terül el, mely a sétálni vágyóknak teremt ligetes, árnyékos hangulatot. A főépület északnyugati oldalán terül el kettő darab plató, melyet a sportközpont részévé kívánnak alakítani, kültéri sportpályákkal és az egészet egy területre összefogó rekortán futópályával. A sportpályák főtengelye egybeesik a főépület főtengelyével. A kültéri sportpályáknak megfelelőnek kell lenniük a legfiatalabb korosztálytól egészen a legidősebb korosztályig, és tudnia kell használni valamilyen szinten a fizikai rehabilitációban való részt vevő is, így különböző nehézségi fokú akadálypályák és sportpályák találhatók itt.

A főépület kettő, fedetlen belső udvarral rendelkezik. A déli udvar közelében, az épület belső termeiben az idősek otthona található. Így a belső udvar kertépítészeti koncepciója leginkább a rekreációs, esztétikai szempontokat vette figyelembe. Élvelő ágyások jelennek meg, melyek pompás dísz tudnak nyújtani. Az utak burkolata szórt, hiszen nem kell tartani az intenzív használatától. A déli udvarral szemben, az északi udvar sokkalta funkcionálisabb. Annak közelében az utógondozó létesítmények találhatóak, tehát fontos szempont a fizikai rehabilitáció. Ennek elengedhetetlen eleme a tornagyakorlatok gyakorlása, melyeket a betegek szívesebben végeznek el a kinti, friss levegőn. Emiatt a koncepcióban nagyobb, burkolt térköves felületek láthatóak, valamint öntött gumiburkolatú terület is. Szórt burkolaton egy uzsonnázó teraszt is lehet találni, mely lehetőséget nyújt, természetközeli helyen történő ételfogyasztásra.

A kertépítészeti koncepció jelentősen hozzájárul a terület fellendüléséhez, felvirágzásához. Fenntartása könnyen elvégezhető lenne, hiszen több, a területen lévő, intézményben különböző foglalkozások is szerepet kapnak, melyek keretében a kert fenntartása elvégezhető. A koncepció tekintettel van az alacsony fenntartási igényekre.

Gazdasági elemzés

Bevezetés

Az Egészségügyi Központ egészén egy szerződés alapján fizetik a villamosáram, folyóvíz, gáz, fűtés, és telekommunikációs szolgáltatások (telefon, internet) költségeit. A bérbe adott területek után is a Központ fizeti a fenti költségeket (kivéve a telekommunikációs szolgáltatások díja), ezekért a Bérelő közvetetten, a bérleti díjon keresztül fizet. Ezen tételek összesen havi 60,7 millió forintba kerülnek.

A részlegek ételmisszerellátásáról, tisztántartásáról, és a közös ügyek intézéséről (betegfelvétel, jogi és gazdasági ügyintézés, biztonsági szolgálat) szintén egységesen gondoskodnak (kivéve az állandó jelleggel bérbe adott területeket és a Beauty Center területét). Az Egészségügyi Központban lakó páciensek és munkatársak étkeztetése havonta 30,6 millió forintba kerülnek, az adminisztrációs iroda havi díja 480 ezer forint. A területek tisztán és karbantartását a RabRehab program és a Hajléktalan Reintegrációs program résztvevői végzik.

A további költségeket és bevételeket részlegenként felsorolva ismertetjük.

Részlegek felbontása

1. Főépület

A legnagyobb bentlakásos részleg a Fizikai Rehabilitációs Utógondozó ahol a mozgásszervi sérülést szenvedettek műtét utáni rehabilitációja folyik. Az egy illetve két hónapos alap kezeléscsomagok tartalmazzák a rendszeres orvosi vizsgálatokat, heti négyszer fél óra gyógytornát vagy masszázst, szükség esetén fürdésben való segítségnyújtást, napi háromszori étkeztetést és elhelyezést 2, 3 illetve 4 ágyas szobákban. Ezekon felül további kezeléseket (gyógytorna, ultrahangos terápia, vízi torna) orvosi előírás esetén tb-támogatással, annak hiányában kezelési díj ellenében igénybe vehet a Beteg. A rehabilitációs utógondozó költségeit a személyzet – orvosok (3,36 millió forint), gyógytornászok (1,8 millió forint), terapeuták (960 ezer forint) és az ápolók (3,2 millió forint) – munkabére, és a kezelésekhöz használt fogyóeszközök (fáslik, tűk, krémek) pótlása (1 millió forint) teszi ki. Bevételi forrása az alapsomagba foglalt túl gyógytornák (1,68 millió forint) és egyéb extra kezeléseket (1,68 millió forint) díja illetve az alapsomag részeként biztosított szolgáltatások után járó állami fejkvóta (10,5 millió forint).

A Főépület másik nagy osztályán található az idősek otthona amely fix havidíj ellenében állandó lakhatási lehetőséget biztosít az erre igényt tartó nyugdíjasoknak. A kedvező helyszín és a közeli orvosi ellátás mellett komoly előnyt jelent a szakképzett segítség folyamatos jelenléte is, amely lehetővé teszi a mozgásukban korlátozott lakók beköltözését is. Az otthon egyetlen költsége az ápolók munkabére (3,4 millió forint), mivel az étkeztetésről és az egészségügyi ellátásról más osztályok gondoskodnak. A havidíjak összege 9 millió forint.

Elsősorban ezen két részleg egészségügyi ellátásáról gondoskodik a kórházi részleg (szakrendelés, belgyógyászat, traumás kezelések, rehabilitációs kezelések és azok felírása, sürgősségi ellátás, általános sebészet, és egyéb gyógykezelések). A kórházi órák után a gépeket tb-rendszeren kívüli magánklinikáknak bérbe adják. Az ebből befolyó bevétel 2,5 millió forint. A kórházi részleg másik fő bevételi forrása a kezelt betegek után járó fejkvóta, amely havonta 3,5 millió forint támogatást jelent. A rehabilitációs utógondozóhoz hasonlóan a költségeket itt is a munkabér – orvosok(4,2 millió forint), ápolók (4,8 millió forint) –, valamint az eszközök pótlása (1 millió forint) teszi ki.

A főépületben található még a Szolgáltató Központ, ahol különböző üzletek (bankok, patika, gyógyászati segédeszközök boltja, újságos, büfé, fodrász, posta és egyéb) működnek. Ezen helységek bérleti díjából havonta 3,6 millió forint folyik be.

2. Addikciós Központ

A főépületen kívül egy nagyobb épületegyüttes található, az Addikciós, Rabrehabilitáló és Hajléktalan Reintegrációs központ. Tevékenysége két főbb célra irányul. Az egyik célja a különböző szenvedélybetegségekben (alkoholizmus, kábítószer függőség, játékszenvedély, egyebek) szenvedő emberek leszoktatása. A másik tevékenység börtönviselt személyek, illetve a hajléktalanok társadalomba való visszatagozódását célozza. Ezen épületegyüttesen belül található a Foglalkoztató, az Addikciós épület, a RabRehab és Hajléktalan Reintegráció épülete valamint az istálló és az üvegházak.

A szenvedélybetegségben szenvedők segítésére szolgáló program fontos része, hogy a betegek kétkezi munka végzésével foglalják le magukat, Ezért aztán a foglalkoztatóban rendszeresen készítenek barkács és kézműves termékeket, melyeket az EK árusít. Az itt előállított termékek anyagköltsége 1 millió forint és a belőlük származó bevétel 1,5 millió forint. Ezenkívül a gyógyulás előrehaladottabb fázisában lévők orvosi szakvélemény szerint lehetőséget kapnak a termelő illetve karbantartó munkákba való bekapcsolódásra, az erdőgazdálkodásban való segítkezésre. A karbantartó és gazdasági munkák végzésével csökkentik a komplexum anyagi terheit, a megtermel és feldolgozott bio minőségű árut - ha az nem kerül közvetlen felhasználásra a menzán – szintén az EK által kerül árusításra.

Az Addikciós épületben szállásolják el a szenvedélybetegségekben szenvedőket és itt zajlanak a speciális helyszínt nem igénylő csoportos és egyéni terápiás foglalkozások valamint a napi háromszori étkezés. Költségeket a személyzet – terapeuták (720 ezer forint), munkacsoportok vezetői(675 ezer forint), szociális munkások (805 ezer forint) – bére és a leszokást segítő gyógyszerek (100 ezer forint) jelentik. A bíróság által elvonó kúrára kötelezett betegek után a bíróság havonta 1 millió forintot fizet. Az állam által fizetett fejkvóta összege 1,2 millió forint, valamint ezek mellett az önkéntesen bevonuló páciensek, illetve azok családja (amennyiben képesek ezt vállalni) havonta 1,6 millió forintot fizetnek a kezelésért. Abban az esetben, ha a páciensnek vagy a családnak nem áll módjában fizetni a fentebb említett összeget, akkor a betegek a komplexumban végzett munkájukkal vagy későbbi gyógyulási fázisukban a társadalmi re integrációs folyamatot is elősegítő, az intézmény által kiközvetített munkahelyről befolyó fizetésük egy részével kompenzálhatják a kezelés illetve a bentlakás díját.

A börtönből kikerülő emberek számára a börtönbüntetésük letöltése után jelentős problémát jelent az amúgyis szűkös munkaerőpiacon munkát találni és munka hiányában gyakran kényszerülnek megélhetési bűnözésre. Ezért az Egészségügyi Központ szociális programjának, a RabRehabnak keretében alkalmazza a próbaidős vagy börtönből szabadult munkavállalókat. Az EK területén végeznek karbantartási munkákat, gondozzák az állatokat, segítik az erdő és a kertek rendben tartását, és művelik az üvegházakban található növényeket. A program későbbi fázisaiban lehetőségük van arra, hogy külső helyszínen vállaljanak munkát és továbbra is az EKban lakjanak. Ezen opció esetében a szálláshelyet és napi kétszeri étkeztetést továbbra is az EK biztosít a mindenkori nettó kereset 65%-a. Amint a résztvevő elkezd akár részidősen is külső helyszínen dolgozni, az EK területén végzett munkájáért kapott bért is teljes mértékben kézhez kapja és ennek valamint a külső helyről kapott munkabérenk összegéből számolják a százalékot. Az innen befolyó bevétel 1,04 millió forint. A teljes állásban az EK-ban dolgozók fizetésük nagy részét természeti juttatásokban (szállás, étkeztetés, egészségügyi ellátás) kapják, egy kisebb részét pedig forintban. Ennek összege 720 ezer forint, míg a félállásban dolgozóké 500 ezer forint.

A RabRehab program résztvevői végzik az EK területén a takarítási, karbantartási és egyszerűbb kertészkedési munkákat. Ezekon kívül ők működtetik az Üvegházakat és az Istállót. Az ezekből az állatokból kinyert tejet, tojást és húst valamint a zöldségeket az EK lakóinak étkeztetésére használják fel, jelentősen csökkentve ezzel az ilyen irányú kiadásokat. Ezen helyek működtetési költségeit a takarmányok (3 millió forint), zöldségpalánták (100 ezer forint) és növénytápok (100 ezer forint) teszik ki. Fontos kihangsúlyozni, hogy a gazdaságban kizárólag biotermékeket állítanak elő, a növényi hulladékokat, komposztálják illetve a gazdasági szekció közelében elhelyezett kis biomassza erőműben használják fel. Az állati almot pedig a termesztett növények trágyázására, használják fel. A kisméretű gazdaság így egy zárt kört alkot, melynek hulladék kibocsátása nincs vagy csak elenyészően kicsiny. A folyamat viszont megannyi nyereséges illetve költségcsökkentő energia- és anyagáramot generál, melyek nagyszerűen kihasználhatók az intézmény együttes számára.

Az együttes gazdasági szekciójában kiépített kis biomassza erőműben hasznosítják a kertészet, a művelésbe vett erdőgazdaság, illetve akár a környező lakóövezetek szerves hulladékát is. Az megtermelt energia mellett, az erőmű melléktermékeit az erdőgazdálkodás során, illetve a kertekben és üvegházakban növénytápként hasznosítani tudják, így hulladék nem keletkezik.

A Hajléktalan Reintegrációs központ programja gyakorlatilag megegyezik a RabRehab programjával, leszámítva a nyilván való tény, hogy a célcsoport a társadalom egy másik, de nem kevésbé vagy kevesebb segítségre szoruló részét célozza.

3. Magánklinika

Az Egészség Központban működik egy magánklinika is, ahol fizetős betegeknek biztosítanak szakrendelést (mozgásszervi rehabilitáció, ortopédia, reumatológia, szemészet, urológia, neurológia, belgyógyászat, foglalkozás-egészségügy, bőrgyógyászat, fogászat, fül-orr-gégészet, allergológia, egy napos sebészet - kézsebészet, fizioterápia, gyógytorna, masszázs, dietetikus, nőgyógyászat). A Klinika legnagyobb kiadása az ápolók bérének (5 millió forint) kifizetése. Az orvosok csak részmunkaidőben dolgoznak és bérük 2,6 millió forint. Emellett a kezelések és vizsgálatok során elhasznált eszközök ára (800 ezer forint) jelenik meg még költségként. A páciensek minden

kezelésért fizetnek (vizsgálatok – 2,25 millió forint, műtétek – 3,25 millió forint, gyógytorna 1,75 millió forint, masszázs – 2,7 millió forint).

4. Pszichiátriai Központ

Az EK területén külön hangsúlyt fektetnek a hosszú távú testi és mentális betegségben szenvedő gyerekek segítésére. Továbbra is zavartalanul működik a Vadaskert Gyermekpszichiátria ami mellé otthon épült a krónikus betegségben szenvedő gyermekeknek és a két intézet lakói számára alsó tagozatos iskola nyílt. A Gyermekpszichiátria független fenntartású. A Krónikus gyermekbetegek otthonában szeretettel fogadják a tüdőproblémákkal, szívelégtelenségben vagy rákos megbetegedésben szenvedő gyerekeket. Külön díj ellenében lehetőség van a gyermek szülei számára, hogy az első vagy kritikussabb éjszakákat az intézetben töltsék. Az otthon költségei a személyzet (orvosok (1,75 millió forint) és ápolók (2,7 millió forint)) béréből és az eszközök pótlásából (1 millió forint) állnak. A bevételek egy részét a beteg gyermekek után járó fejkvóta (2 millió forint), és a bennlívó szülők szállásdíja (1,5 millió forint) teszi ki azonban a legjelentősebb forrás a személyi jövedelemadók szabadon felajánlható 1%-ából évente befolyó 100 millió forint, amelyet első sorban az otthon és az iskola üzemeltetésére használunk fel. Az iskola költségei a pedagógusok (tanárok (1,2 millió forint) és tanárasszisztensek (1 millió forint)) béréből, a tankönyvek (250 ezer forint) és egyéb tanszerek (100 ezer forint) árából áll. Az adományok mellett bevételt jelent az állami fejkvóta (3,6 millió forint), a külsős diákok által fizetett tandíj (a külsős diákok teljes (2,5 millió forint), míg a VP diákjai kedvezményes tandíjat (1,68 millió forint) fizetnek) és a tanítási órák után kiadott termék bérleti díja (396 ezer forint).

A felnőtt pszichiátriai részleg a központ területétől tökéletesen elzárva működik, ahol önkéntesen bevonuló betegeket kezelnek hosszú távon. A részleg kiadásai a pszichiáterek (3,9 millió forint) és ápolók (3,6 millió forint) béréből valamint a gyógyszerek árából (2 millió forint) állnak. Bevétele az ide érkező betegek által fizetett kezelési díj (4,2 millió forint) és a fejkvóta (2,4 millió forint).

5. Beauty Center

Ismert és szakmailag elismert plasztikai sebészek dolgoznak az EK erdővel körülvett Beauty Center részlegében. Bár a Center elsősorban szépségszervi beavatkozásairól híres, lehetőséget nyújt a fogyni, káros szenvedélyről leszokni vagy akár csak kikapcsolódni vágyó elitnek. Saját konyhával és diszkrécióra kötelezett személyzettel (orvosok (2,25 millió forint), ápolók (2,4 millió forint), dietetikusok (1,2 millió forint), pincérek és takarítók (2,34 millió forint), biztonságiőrök (1,5 millió forint)) rendelkezik. Az ide érkező vendégek heti alapdíjat (40 millió forint) fizetnek, amely tartalmazza a szállást és napi háromszori étkeztetést. Az ezen felül igénybevett szolgáltatásokért - vizsgálatok díja (1,875 millió forint), egészségügyi kezeléseket, wellness és spa (25 millió forint), plasztikai műtétek (50 millió forint), kisebb műtétek (14 millió forint), sportfoglalkozások (millió forint) - külön fizetnek. Az itt gyógyuló, szépülő páciensek számára igény esetén pszichológusi szolgálat is biztosított, hogy a páciensek magukkal hozott, illetve esetlegesen a beavatkozásokkal járó lelki traumáira is megoldást kínálhassanak.

6. Sportközpont

Bár szinte minden épületben megtalálható egy vagy több gyógytornára alkalmas helyiség, a Főépülettől nem messze található egy sportpálya, ahol napközben szervezett sportok és szabad játékok is egyaránt zajlanak. A délutáni, esti órákban pedig a környékbeli sportkedvelők bérlik ki a terepet havonta 280 ezer forintért.

7. Szolgálati lakások

Az EK vidéken lakó dolgozói lehetőséget kapnak arra, hogy alacsony bérleti díj ellenében az EK területén épült szolgálati lakásokban lakhassanak. A lakások karbantartása a mindenkori lakó feladata. A fejezet elején említett összes fedett területre vonatkozó kiadásokat ezen épületek után is az EK fizeti, de ezeken kívül más kiadása nincs. A lakások bevétele a lakók bérleti díjából (250 ezer forint) származik.

8. Zöldterületek

Az EK területének nagyrésztét zöldterületek teszik ki, amelyeken az ember és a természet különböző arányban igyekszik széppé tenni az EK lakóinak környezetét. A mindennapos munkák elvégzése a RabRehab és Hajléktalan Reintegrációs programokban résztvevők munkájának része, de emellett (különösen a Történeti jelentőségű kert) arculatát rendszeresen ellenőrzik szakképzett kertészek az erdő egészséges megújulását pedig egy erdész figyeli. A kertészek (40 ezer forint) és az erdész (50 ezer forint) munkabére mellett kiadásként megjelenik még az virágpalánták (30 ezer forint) beszerzése. Ezen területek nem hoznak bevételt.

Összegzés

A fenti tételeket összevetve láthatjuk, hogy egy hónapban az EK nyeresége 69 664 333 forint, ami éves szinten 835 972 000 Ft profitot eredményez.

Környezetmérnöki elemzés

„Az emberek elfelejtették ezt az igazságot - mondta a róka. –Neked azonban nem szabad elfelejtened. Te egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszelídítettél. Felelős vagy a rózsáért...” (Felelős vagyok a rózsámért –ismételte a kisherceg, hogy jól az emlékezetébe vésse.)

Felelős lenni azért a dologért, amit megszelídítettem, amiről eddig gondoskodtam, vagyis, felelek a családomért, a hallgatókért, ismerőseimért, a környezetemben megforduló emberekért. Hiszen „sok van, ami csodálatos, de az embernél nincs csodálatosabb” Éppen ezért kell szüntelenül nevelnünk egymást a jóra, a helyes környezeti magatartásra is. Hogyan is kell a környezeti nevelésben tevékenykedni?

Mindenekelőtt az a legfontosabb, hogy tudjuk, minden, ami bennünket körülvesz, érték. Érték a víz, bárhogyan használom. Érték a levegő, amiben mozgok, közlekedem. Érték a talaj, amelyen élek, hiszen mi szolgálna nagyobb biztonságul, mint amin állok? Érték minden, amit a természet ad, mert ezekkel az erőforrásokkal dolgozunk mindennapjaink során. Egyszerűen csak csodáljuk a természet szépségét, ugyan miért kell őt bánanunk, ki minden jót ad? Fontos, hogy az ember legyen érzékeny a környezete iránt. Tartsa fontosnak azt, hogy mivel hogyan bánik. Eszembe jut a 4.-es környezetismereti könyvem mottója. „A Földet nem őseinktől örököljük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsönbe.” Ez a mondat felelősséggel ruházza fel az embert. Kötelez arra, hogy nem ronthatok semmit, csak szinten tarthatom, vagy javíthatok rajta. Ahogyan egy kisdíák írta, szeretné megmutatni a gyermekének, milyen is a zöld szín. Tehát bármit teszek a környezettel, tudatában kell lennem annak, hogy ekkor milyen hatást gyakorlok arra, milyen károkat vagy javításokat indítok el. Tudatosan kell cselekednem minden lépésemnél. S ha kellő érzékenység van bennem, kevésbé akarom terhelni a környezetem.

A Lipótmezei környezet:

Intézmény: egy rehabilitációs funkciójú intézmény állami kézben, hatalmas zöldfelületekkel, természetvédelmi és tájvédelmi körzetekkel, melyeket felügyelni és vigyázni kell. Így szükség van az intézményen belül környezetvédelmi felelősre. Nevelők környezettudatos szemléletének szélesítése is szükséges kisebb tanfolyamokkal vagy szakmai bejáratottság a fenntarthatóságban. Egyetemekkel való kapcsolat (BME, BCE, SZIE, ELTE) az utánpótlás kinevelésére és felelős környezetvédelmi életre való nevelésre lenne igen alkalmas

Az erdőt nemcsak az ott regenerálódó betegek használhatnák, hanem a közeli iskolából, óvodából is jöhetnek megtekinteni a tanösvényt. Akár testvérintézményként is kapcsolatban állhatnak. Fontos lehet az Országos Erdészeti Egyesülettel való kapcsolattartás, akik előadásokat, kirándulásokat tudnának tartani, bemutatókat, ismertetőket a területről (így egyrészt bekerül a vérkeringésbe, másrészt meg is ismerik az ott és a környéken élő, és azok akiket ez még érdekel). Emellett szintén igen fontos lenne a civil szervezetekkel való együttműködés, segítségkérés pl. Körlánc, MKNE (Magyar Környezeti Nevelési Egyesület). Kapcsolatot föl lehet venni gazdálkodóval, vállalkozóval, gazdasági társasággal való együttműködés a fenntarthatóság

pedagógiája területén, ökomunkacsoportokat (nevelők + rekreációs képviselők) lehet létrehozni és működtetni a terület felügyezésére, avagy szervezeti egyeztetések során is meg lehet ezt oldani.

Környezetvédelmi felelős: Ahhoz, hogy a bentlakók felelősségteljes állampolgárok legyenek, szükséges a környezettudatos szemléletmód átadása. Környezet tisztaságáért, az élővilágnak a megőrzéséért, a talaj, víz, levegő szennyezésének megakadályozásáért felelős ez a személy. Rá kell ébreszteni a bentlakókat arra, hogy közvetlen környezetük (Lipótmező, család) rendje éppúgy hozzátartozik a környezetvédelemhez, mint a Duna vagy a Balaton védelme. Tudatosítani kell, hogy minden kis lépés megtétele a környezetet kíméli. Szakmai beszámolókat tarthat a pl. szelektív gyűjtés fontosságáról (Pl. Tudniuk kell, hogy a műanyagok lebomlásához évtizedekre van szükség.)

A felmerülő problémák mind komplexek, nincs olyan kérdés, amely megközelíthető lenne egyetlen nézőpontból. A környezeti nevelésnek ezért rendszerszemléletűnek kell lennie, hiszen komplementáris egyensúly van a látszólag ellentétes tudomány párok között, mint természettudomány és humaniorák, természet és társadalom vagy a tudomány és művészetek.

Elemzés

Bentlakók számára hogy lehet elérhetővé és érthetővé tenni ezt a kérdést: Mit tudok tenni a környezetvédelem érdekében? Személyes beszélgetések, milyen rögzött szokásai vannak, min változtathatna?

Természetet hogy lehet bemutatni: Kirándulások túraútvonalon keresztül. Népdalcsokrok a természet szeretetéről. Írói felolvasó estek a természetről, környezetről. Művészi alkotások: Természetes anyagok felhasználásával, ennek kiállítása.

Lipótmezei erdőgazdálkodás

10 ha erdő Puhafás, cserjés.

Főbb fajok: tölgy (*Quercus robur*), mezei juhar (*Acer campestre*) kőris (*Fraxinus ornus*), cserszömörce (*Cotinus coggygria*), kecskerágó (*Euonymus europaea*)

Megoldási lehetőségek

Az erdő „eleje”: Parkosítás: padok és virágok telepítése

Az erdőben:

- tanösvény kialakítása : (főbb fajoknál tábla elhelyezése, 80 cm-es széles út kialakítása kisebb kör tétele) állat- és növényvilág bemutatása. Egyéb táblák: Az erdő fohásza, A fa c.vers . más táblák, amelyek az erdő szeretetéről és fontosságáról szólnak
- Lipót-filagória elhelyezése (akik megfáradtak, de elbújva szeretnének megpihenni, azoknak alkalmas)

- Erdőgazdálkodás: szálalásos. Ezzel lehetőség nyílik arra, hogy a kitermelt fából bútort, más eszközt előállítsanak. Tartamos faborítás.
- Természetvédelmi terület
- Gomba, gyógynövény, gyümölcs, virág termesztése
- Díszítőanyagok nyérése a cserjéből, fából
- Az erdő szélére napkollektor elhelyezése---persze csak ott, ahol kevés az árnyék, megfelelő tájolás elsődleges

Víz:

- Nincs pazarlás: mosogatásnál nem folytatjuk a vizet, amikor felvisszük a mosogatószert az edényekre, zuhanyzásnál elzárja szappanozás közben. Víztakarékos WC-tartályok kihasználása (stop billentővel szabályozni), kézmosásnál ne folyassuk a vizet, ha nem használjuk azt.
- Öntözővíz (a felgyülemlett víz szivattyúzása, lecsapolása)

Levegő:

- Szellőztetés 2-3 percig az összes ablak kitárásával és nem úgy, hogy fűtés idején bukóra hagyjuk az ablakot.
- Kerékpártároló, madáretető létesítése. Minél több növény kívül és belül.

Talaj:

- takarításnál környezetkímélő szerek használata (nem veszélyes detergens), vizet nem folytatjuk.
- Dohányzás kizárólag kívül. Virágok ültetése, nevelése.
- Szelektív hulladékgyűjtés:
- Papír, műanyag, elem és akku, alumínium, üveg, komposztálás (vagy ne kerüljön a kukába zöld hulladék (szállítsák el.)), adományok (ruhák) szervezett gyűjtése.

Áram:

- Energiatakarékos izzók használata, vagy a hagyományos égők ésszerű használata. Ne hagyják a konnektorban a dugaszt, ne hagyják készenléti állapotban az elektromos eszközöket, ne hagyják feleslegesen égni a villanyt. Energiakommandó!!! (körbejárni délután és este, hogy nincs-e égve hagyott villany vagy bármi más a konnektorban, télen nincs-e nyitva hagyva ablak)

Programok: kupakgyűjtés, helyi egészséges ételek fogyasztása, környezetvédelmi faliújságon érdekes cikkek elhelyezése, környezettudatos hétvégék szervezése, környezettudatos vásár megrendezése, helyi termékek előnyben részesítése, belső rendezvények szervezésénél az eldobható eszközök (tányér, pohár, evőeszköz) mellőzése

Összegzés

A Conflux jegyében igen sok területtel foglalkoztunk, és próbáltuk meg ezeket rendszerezni, összerendezni. A bemutatott anyagok és kutatások alapján már ezen a koncepcionális szinten is ráébredtünk, hogy ez egy hatalmas beruházás, melynek sokkal több oldala és mélysége van, mint amit előre el tudtunk képzelni ehhez. A sokrétűséget mindenképpen szerettük volna megmutatni, hogy bár sokat dolgoztunk vele, a továbbiakban még sokkal többet lehetne a végleges kidolgozásig, mégis úgy gondoljuk, hogy megfelelően komplex tervet raktunk össze, amely alapja lehet egy ekkora beruházásnak, sőt a későbbiekben még bővíthető is.

Koncepciónkban igyekeztük igazodni a jeligében választott célkitűzésünkhöz: minél több rendszert összefogni és összerendezni, úgy, hogy annak ne csak magában legyen értelme, hanem a területre helyezve is értelmet kapjon. Élveztük ezen rendszerek föltérképezésének és rendbe rakásának folyamatát is, ahogy azt is, hogy igen sok területtel kellett együttműködve dolgoznunk.

Ezúton is szeretnénk megköszönni mindazok segítségét, akik lelkesedésükkel, segítségükkel, idejükkel és tanácsaikkal segítették munkánkat, valamint munkatársainknak is, akik a feladat érdekfeszítő jellegét felismerve velünk együtt dolgoztak a végső koncepcionális terv megszületésében.

